

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Évi ára 24 korona.
Évi ára 3 korona.

VIDEKEN:

Évi ára 28 korona.
Évi ára 3 k. 40 f.

HÍRDETESEK:

— ha több sor egyező 20 fill.
— minden következőnél 16 filler

— Nyitási ára 40 filler

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 257.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, december 4.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezéreltek: Restauráció.
Apponyi az egyszakaszosért.
Szátrajkó király.
Bérbeadott temető.
Szatir a Baross-parkban.
Caruso Aradon.
Szerencsétlenség a csucsi kőbányában.
A pusztuló Arad.
Szinházi levél.
Téma: „Házasság kizárva.” Írta: Ferke Ágost.

Restauráció.

Arad, december 3.

Az önkormányzat fenséges megnyilatkozása helyett körülbelül egyszerű formáságnak maradt meg a tisztújítás. Legalább így fest Aradvármegye restaurációja, amely pár nap múlva lesz eljövendő. Nem is lenne igazság abban, hogy akit hat esztendőn keresztül nem lehetett elcsapni, azt a hetedik esztendőben a véletlen szeszély is kisodorhassa a kenyérből. Szerencse még, hogy szegény Lengyel Sándor a tisztújítás közvetlen küszöbén a vármegyei szolgálatot csendesebb hivattal cserélte föl. Különböző semmi szerepe se maradt volna a korteskedésnek, és megeshetett volna a csufság, hogy szavazás nélkül ujtják fel a régi tisztviselőket.

Hát ez a restauráció bizony egész más gondolatokat szabadít fel, mint a legutolsó. Akkor még a megyei tisztviselő himezgetett egynémely álmot, vágyat, el nem fojtható sóvárgást olyan idők után, amelyekben nem lesz minden hat

esztendőben bizonytalanná a hivatala, amikor nem kell minden hat esztendőben újra nyájásnak és szivesnek lenni a virilis és közbizalom szerint való megyeurakhoz, sőt esetleg, váratlan veszedelmek idején a kilincselést újra végignyelni. Ezek az álmok el vannak temetve; a közigazgatás államosítása annyira halott, hogy miatta Grünwald Bélát is kitörölték az államtudósok és politikusok közül. Furcsa a vármegyei tisztviselő helyzete. Az állami tisztviselők, tanárok, tanítók szolgálati pragmatikát követelnek, állásukat, előmenetelüket biztosítani akarják a főlebbvalói szeszély, a kívülről jövő beavatkozásokkal szemben. S ez nemzeti érdek, sőt nagyon igazul mondták az állami tisztviselők szegedi kongresszusán, hogy alkotmánybiztosíték. A megyei tisztviselő eseténél meg az az érdek és az az alkotmánybiztosíték, hogy állása a régi bizonytalanságban maradjon; a hajója hat évről hat évre hanyódjék csak tovább s az előhaladása, akárhányszor pedig a megmaradása is a jól kihasznált korteskedéstől függjön.

Nem, az állami közigazgatásról már nem beszélünk. Akik hittünk benne, a törvénytelen idők alatt magunk is megborzadtunk, amikor elébünk állott a lehetősége, hogy mi mindenre lehet azt fölhasználni. Nem: az állami közigazgatás tagadhatatlanul a legjobb közigazgatás lehet, a tisztviselőkre a legkivánatosabb, a családi politikára, sógor-uralomra, nemzetiségi hatalmaskodásra a legbiztosabb orvosság, de nekünk nem való; nekünk,

a kiknek a megyei önkormányzatban van meg az a csöpp függetlenségünk, ami van. De ha az állami közigazgatásnak a lex Szapáry eltörlése az utolsó lehetőségét is megszünteti, — abból még nem következik, hogy a megyei tisztviselők ugyanabban az állapotban maradjanak, mint a táblabírák korszakában, amikor földesurak és módos nemesek családi tradícióka vagy tisztos passziót keresve vállaltak megyei hivatalt és nem nagyon bánták, ha a megsorvadt közbizalom ki-reccsentette őket az állásukból. Hát ez megszűnt. A megyei tisztviselők pusztán kenyérkeresők s ha a közérdeknek ezen a pályán tudásra, tehetségre, munkabíráásra van szüksége, akkor legalább is tegye biztossá, az időjárás változásaitól menté ezt a pályát.

Ami pedig Aradvármegye tisztújításáról lehet mondani, szinte kapcsolatos ezekkel. A régi tisztviselőket, akik eddigi állásaikra újra pályáznak, kétségtelenül újra meg fogják választani. Nem is lehet ok az ellenkezőre. Föl kell jegyeznünk, hogy a megyei körök bizonyos részében meglepetéseket várnak annak révén, hogy Károlyi Gyula gróf főispán, az eddigi szokással szakítva, mellőzte az ujrapiályázó tisztviselő fogadását, s őket egyszerűen az írásbeli pályázatra utasította. Mi a meglepetésekben nem hiszünk, a főispánnak pedig ezt a splendid isolationját csak okosnak, jelentősnek látjuk. Legalább azt véljük belőle megérteni, hogy a tisztviselőknél nincs szüksége se kilincselni, se pedig a főispán kegyes jóakarátát kérni

„Házasság kizárva.”

Írta: Ferke Ágost.

— ... A nőülés gondolata oly távol áll tőlem, mint az öngyilkossági szándék ...

— ?!
— Egre-földre esküdözött, hogy szeret, hogy imád, s most, amikor arra kerülne a sor, hogy megkérje a kezemet, szellemeskedéssel üti agyon kéthónapi tüzes udvarlásának eredményét.

— Eredményét?

— Azt, igen. Azt, hogy vonzalmat kezdek érezni ön iránt, hogy meghívtam a lakásomra teázni, ami feltétlenül kompromittáló reám nézve, ha innen nem mint vőlegényem távozik ...

— De, nagyságos asszonyom, hiszen én vastag betűkkel szedtettem ki apróhirdetésemben: „házasság kizárva!”

— Éppen azért! ... Fogadtam a barát-nőmmel, hogy én az illető „mulatnivágyó” uracskát szépségemmel mégis térdre kényszerítem majd. Ő fog könyörögni, hogy legyek a felesége, s aztán ... alászoigája neki!

— Hahaha!

— Joggal nevet: beleestem a csapdába, amelyet önnek állítottam.

— Én is beleestem. Soha eddig szép nőt ennyire nem szerettem. Hát nem csapás ez? Két hónap óta gyötör a szerelem, s még csak az ajkát sem érínthettem!

— Tisztességes asszony vagyok!

— Azt mindegyik mondj!
— Szemtelen!
— Azért, mert igazat mondom?
— A férjemről azért váltam el, mert megcsipő a szobaleányom arcát!
— É: a bírák ezért a semmisségért elválasztották önöket?
— Kölcsönös gyűlöletet hazudtunk, mert ugye tudtam volna tovább egy fedél alatt élni vele, pedig szerettem. Hát ez nem bizonyítja, hogy tisztességes vagyok? Mertem volna különben így kiadni az uram utját azért a „semmisségért”, mint ön mondja.
— Ez nem bizonyíték. Hóbort, szeszély, melyet sokszor megbánhatott azóta. De azt értesse meg velem, mért felelt az én apróhirdetésemre?
— Megmondtam ezerszer: meg akartam tréfálni azt az ismeretlen fiatalembert, aki előre kijelenti: „házasság kizárva”. Mert az mégis csak gyalázat a férfiakról, hogy már egynek sincs „komoly szándéka”.
— „A nők olyanok, mint a virágok”, — mondja valami lágygyú költő, — „arra való, hogy leszakítsák őket!”
— Es hogy pohárba tegyék! A pohár: a házasság!
— Erről nyilván megfélemedezett az idézett költő.
— Mit, a költő! ... Itt arról van szó, hogy engem nőül vegyen! Két hónap óta mindenfelé együtt látnak bennünket. Színházban, kávéházban, kocsin és gyalog. Engem mindenki

tisztességes elvált asszonynak ismer ... Azt pedig ismeretségünk első hetében láthatta, hogy én sohasem leszek a ... a ... a barátja!
— A barátja?
— Az. Akit akkor hagyhat a faképnél, amikor jól esik.
— A feleségünket elhagyjuk; a barátunkhoz ragaszkodunk.
— Maddig?
— Örökké, ha a nő elszakíthatatlan bilincsekkel tud magához kötni.
— Az ilyen bilincs: a házasság!
— Tévedni méltóztatik! Az ilyen bilincs: a szerelem!
— Melyet nagyon hamar elveszthetünk.
— Bocsanat a talán kissé erős kifejezése mért, de csöbba nőnek kell tartanom azt, ki elveszti egy férfi szerelmét.
— A férfi hamar józanodik.
— Ha kijózanítják.
— Józanodik az magától, ha célját elérte.
— Nem szabad a célját elérnie!
— De bennünk is vér pezseg ám! ... Gyengék vagyunk.
— A nő ereje gyengeségében rejlik.
— Elcsépett frázis!
— Annyival igazabb: azért csépették el.
— Hogy értem hát? Gyengék vagyunk és a férfi mégse érje el a célját?
— Ne érje el soha — egészen. A férfit a nővel szemben legyen örökké Szizifusz. Hengerítse fel a sziklatömböt a hegyre; de abban a pillanatban, mikor izzadó homlokát törülgetve

ahhoz, hogy hivatalát, kenyerét megtarthassa.

A restauráció színét és izgalmát az üresedésbe kerülő állások betöltése adja meg. Erre különben a tisztujítás nélkül is sor került volna. Az eddig elmondottak adják meg a tisztujítás témájának ezen részéhez is a szavakat. A megyei tisztviselőknél nincsen szolgálati pragmatikája. Hanem ezt a nem létező valamit mégis pótolta, legalább valamennyire, egyéb: az ansziennitás. Az az elv, hogy a mikor kiváló képességeknek nem kellett teret adni, és az abszolút hasznavehetetlenséget mellőzni: a választások a szolgálati időt, az egyes tisztviselők működése által megállapított rangsort respektálják. Aradvármegyénél egy idő óta mintha háttérbe szorult volna az ansziennitás elve; pedig ez ép úgy neveli az elkeseredett, munkakedv hiján levő tisztviselői kart, mint a szolgálati pragmatika hiánya. Az üresedésbe került állások betöltésénél, anélkül, hogy személyekkel foglalkoznánk, nagyon óhajtanánk tartjuk, hogy a szolgálat ideje, az ansziennitás érvényesülést találjon. Hiszen akik eddigi hivatalaikban esztendőnkön át megfelelték, s nem szolgáltak okot arra, hogy elcsapják őket, bizonyára megszolgálták az előléptetést. S ha ezt az előléptetést ma még törvény nem adja meg: a választó megyebizottság gondolkodásának érettsége, belátása, méltányossága biztosítsa a hiányzó törvényt.

+

Rakodczayt menesztik? Zágrábról jelentik: Bécsből érkezett az az ellenőrizhetetlen hír, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök magával vitte Rakodczay fölmentését és Rauch báró kinevezésére vonatkozó királyi kéziratot. A kéziratban nincs dátum. Rauch báró, aki nemrég Wekerle miniszterelnöknél járt, vállalkozott a béke helyreállítására és prozódiumot a miniszterelnök és a minisztertanács elfogadhatónak mondotta. A horvátok, Rakodczay elejtése után készek a békülésre s maga Rakodczay volt az, aki állását a béke kedvéért készséggel bocsátotta a miniszterelnök rendelkezésére. A hír megerősítésre szorul.

Apponyi az egyszakaszosért.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, december 3.

Olay Lajosnak Bettlen Oszkár hírlapíróval keletkezett sfférjéről esik szó. Kutatják az ismeretlent, aki a karzatról azt kiállította: *Vén panamista!* Justh Gyula elnök megkéri Lenkei hírlapírót, a parlamenti tudósítók szindikátusának elnökét, hogy kutassa ki a nevezetes közbeszólás gazdáját vizsgálattal.

A folyosó s így az ülésterem is csaknem néptelen. Szterényi tegnapi beszédje a szenvedelmeket nagyon lehűtötte s becsületes vallomása a multtól még ellenfelei táborában is jó hatással volt.

Justh elnöknek az ülés megnyitása után semmi bejelenteni valója, így nyomban rátérhetek az egyszakaszosra. Bauer Antal (horvát) az első szónok. Senki sem kíváncsi, hogy mit mond, mert amit mond, más horvátok már többször elmondták. Utána Nagy György és Molnár Jenő következnek.

A vitát őli az unalom s most már bizonyos, hogy a javaslat elfogadása kurta időn belül biztos.

Justh Gyula elnököl az ülésen.

A jegyzőkönyv hitelesítése után következik az egyszakaszos kiegyezési törvény tárgyalása.

Bauer Antal horvátul beszél a javaslat ellen.

Nagy György tiltakozik az ellen, mintha ő, magyar ellenzék, összeköttetésben állanának a horvátokkal. Közük és a horvátok közt csak olyan kollégialitás létezhetik, mint a pap és a templomfosztó közt.

Elnök rendreutasítja Nagy Györgyöt ezért a kijelentésért.

Nagy György feltétlenül elutasítandónak tartja az egyszakaszost. Nem látja biztosítottnak az önálló bankot, majd kijelenti, hogy a kvótaemelést ellenkezik a függetlenségi programmal. A tisztú fizetésemelésekről is beszélnek, pedig ezekről szó sem lehet, amíg nemzeti engedményeket nem kapunk. Mindezeket a költségvetéseket, de főképp a kvótaemelést egyáltalában nem igazolja az ország költségvetése. Az államadósságok rendezése nem nekünk, hanem Ausztriának áll érdekében. Kimutatja, hogy négyszáz év óta nyomja az országot az

osztrák államadósság. Mindezek miatt az egyszakaszos törvényt nem fogadja el.

Sándor Pál tiltakozik ezután személyes kérdésben az ellen, mintha ő Szterényit kétkü-lacsosággal vádolta volna. Felolvassa Vörös Lászlónak ez ügyre vonatkozó nyilatkozatát. Ismeri az ügy további fázisait, de nem tartja az ország érdekében valónak, hogy tovább feze-gesse. Reflektál ezután Wekerle személyes támadásaira. Felolvassa nagy zaj között Wekerle beszédének ezt a részét. Kijelenti, hogy tudomása szerint Wekerle még a híres november 18. sőt december 18. sőt január 26-ika után is tagja volt a szabadelvű pártnak. Sőt a pártból soha ki nem lépett. Ellenben a Fejérváry-kormány alatt szubvenciók ügyeket ajánlott elfogadásra Szólv szerény tagja volt a szabadelvűpártnak. Soha nem kért sem politikai, sem más előnyt semmiféle kormánytól. Megjelent itt a régi, fehér mezben, ahol sokan vannak a régi táborból, de a másik oldalon, új ruhában.

Wekerle Sándor kijelenti, hogy Héderváry miniszterelnöksége óta a szabadelvű pártban nem volt. Megüzente, hogy nem tag, de mint bíró, nem demonstrálhatott kilépésével. Mikor itt működtem, én tisztán elveket képviseltem. Erre a rendszerre én büszkén hivatkozom. Az én rendszerem tiszta volt. Midőn a király előt megjelentem, mindig azt a politikát képviseltem, amelyet mi itt képviselünk. Én vettem fel a szerződéses formát, a fogyasztási adók szétválasztását, sőt bizonyos katonai követeléseket is. Az ipartanácsban pedig igenis résztvettem, mert ez egy szakbizottság. (Élénk helyeslés.)

Goldis László román nemzetiségi képviselő ezután az egyszakaszos javaslat ellen beszél. A javaslatot nem fogadja el, de az obstrukciót is elűli. Ezután alkotmányjogi szempontból kifogásolja a javaslatot.

Goldis László fejtegeti, hogy mi a különbség a kiegyezési javaslatok és a státuskvó között. Elismeri, hogy az összehasonlítás a kiegyezési javaslatok hátrányára dőlné el. Önálló bankról nem nyilatkozik, mert erről azt mondják, hogy 1910-ben meglesz. Ő és társai annyira lojálisak, hogy biznak ebben és majd akkor mondják el kifogásaikat. A kiegyezéssel foglalkozva, konstatálja, hogy a kiegyezés a mezőgazdaságnak kedvez az iparral szemben. Azután a függetlenségi párt politikáját bírálja és kifogásolja, hogy Kossuth Ferenc, amikor a díszidensekhez szólt, a nemzetiségeket, mint a haza ellenségeit tüntette fel.

Markos Gyula: Igaza volt.

Rakovszky István elnök: Igazán nem szükséges, hogy Markos képviselő urat minden ülésen rendreutasítsák.

Markos Gyula: Ez nem tartozik ide!

leül és bágyadtan, de öntudatosan tetszeleg önmagának, hogy, imé, feljutott a diadal tetőpontjára, akkor guruljon vissza a sziklatömb a völgybe...

— Ami annyira elkedvetlenítette a férfit, hogy fércsapva kalapját, odébájlina egy házzal.

— Dehogy állna! Csökörnyösen kezdené előlről a munkát, ha biztos lehet benne, hogy újra feljut a hegytetőre.

— Kezdem érteni. Lehet, hogy igaza van. De ilyenkor minden házasság kiábrándulással végződik, mert a feleség, a hitvestárs, csak nem komédiázhatik a férjével?...

— De megteheti, amíg nem anya. Azután a szerelem helyébe lép a szeretet és a tisztélet.

— Szóval, ön engem nem tisztel, mert nem vagyok anya!

— De annál nagyobb a szerelmem!

— Akar még egy csésze teát?

— Sok mindent akarok, de beérem egyelőre a teával is, hogy annál tovább maradjasak. Tudom, többé ugyse hív meg! Pedig oly édes az együttlét ebben a csendes, illatos kis szobában!

— S ha mégis meghívnám?...

— !!...??...!!...!

— Jaj, ne csókolja ugy a kezemet!

— Az ajkát?

— ...

— Imádom magát.

— Hány asszonyaak mondta már ezt... én előttem?

— Nem emlékszem. Nem akarok rá emlékezni.

— Ee mondta már? Ugy-e?

— Mondtam.

— De gyűlölném, ha annyira nem szeretném!

— Szeret?

— Miért tagadjam?

— Oh, Gízy!

— Oh, Feri!

— Most pedig menjen, mert féltizre jár az idő!

— Holnap újra eljöhetnek?

— Holnap? Nem. A barátnőm köz megyek vacsorázni.

— De az imént már, ugy emlékszem, megígérte, hogy...

— Egy gyenge pillanatomban! Az nem számít. Holnap különben nem találkozhatunk nappal sem, mert...

— Mert?...

— Azért: — mert! Puktum!

— Gízy!

— Mi baj?

— Ne gyötörjön! Mért nem találkozhatunk?

— Nem tartozom beszámolni a minden lépésemmel!

— A barátodnak sem?

— On a barátom? Mióta?

— Mi vagyok hát?

— Egy udvarlóm.

— Egy?! Hát több is van?

— Csak nem gondolja, hogy szép asszony létemre...

— Gízy!

— Oh, engem nem ijeszt meg! Különben ne ordítson, az én lakásomon!...

— Hová megy holnap?

— No, ha olyan nagyon érdekli, hát megmondhatom. Egy fiatalembert akarnak bemutatni, aki állítólag nagyon szerelmes belém és nőül akar venni...

— És maga elmegy?... És hozzá is menne?

— Miért ne? Ha cínos és megtetszik nekem!... Borzasztó így egyedül élnem!

— Gízy! Nem szabad elmennie!

— Azt teszem, ami jól esik. Szabad vagyok! Ki tilthatná meg, hogy odamenjek?

— Én!

— Milyen címen? Jogom van keregni a boldogságomat! Ön pedig nem a férjem, de még a vőlegényem se!...

— De az vagyok!

— Mióta?

— Mától, holnaptól... amikortól fogva akarod!

— Mi ugyse lehetnénk boldogok, mint házaspár. Te nem tudnál szeretni... örökké!

— Én?... Hát van ember a világon, ki úgy tudna szeretni, mint én?... Ugy-e... ugy-e... holnap elhozhatom a jeggyűrűket?

— No, nem bánom... Hahaha!

— Mért kacagsz?

— Mért megnyertem a fogadást!

— És most eüziöl magadtól? Most: „alá-szolgálja”...

— Csókolj meg, édes Szizifuszom!

Goldis László végül kijelenti, hogy a nemzetiségek közreműködése nélkül sohase vehetjük ki a függetlenségi párt az ország függetlenségét. Nem viseltetik bizalommal a kormány iránt és ezért *nem fogadja el a javaslatot.*

Ezután Babocsay Sándor és Tuskán Gergely (horvát) beszélnék a javaslat ellen.

Apponyi Albert gróf vallás és közoktatásügyi miniszter hosszabb beszédben védelmezi az egyzakasos javaslatot. Kijelenti, hogy a javaslat nem ütközik a házszabályokba, sem a törvénybe, vagy a parlamentáris elvekbe. Elismeri, hogy a kvóta felemelése nagy terhe a kiegyezésnek, de ezt elsősorban a ok érzik, akik a kiegyezést létrehozták. Ez a kiegyezés jobb az előzőnél. Sándor Pál amaz állítására, hogy ezt a kiegyezést a szabadelvű párt sohase fogadta volna el, azt feleli, hogy nem lehet arról vitatkozni, vajjon mit tett volna valaki, olyan körülmények között, amelyek még sohasem voltak, amelyek közé sohase fog jutni.

Apponyi beszéde alatt Lengyel Zoltán több ízben közbeszól, mire nagy zaj támad és balfelől ilyeneket kiáltanak feléje:

— Hallgass! Ki vele! Pojácá!

Lengyel Zoltán: Ki beszél itt? Kinek van köze hozzám? (Nagy zaj).

Kállay Leopold: Éa voltam.

Lengyel Zoltán: Ezt majd elintézzük.

Elnök: Kérem a képviselő urat, ne szóljon folyton közbe.

Lengyel Zoltán: Éa hagyom a minisztert beszélni, de nem engedhetem magamat sértetgetni.

Elnök *Lengyelt rendreutasítja* és kijelenti, hogy ha továbbra is ilyen viselkedést tanúsít, a mentelmi bizottsághoz utasítja.

Lengyel csakhamar ismét közbeszól (Nagy zaj balfelől.)

Felkiáltások: Mégsem járja így felelni!

Elnök: Miután a képviselő ur folytatta a felelősségi kérdést a Házát, kívánja-e őt a mentelmi bizottsághoz utasítani.

Felkiáltások: Igen! Igen!

Elnök: Konstatálja, hogy a Ház Lengyel Zoltánt a mentelmi bizottsághoz utasította.

Apponyi Albert gróf ezután folytatja beszédét és hosszasan polemizál Polónyi Géza állításával. Kijelenti, hogy az országnak a kormánnyal szemben módjában áll az önállóságot minden téren biztosítani. Felhossa példának, hogy a kormány a Jankovits Marcell által benyújtott határozati javaslatot, amely az önállóság előkészítési munkálatait célozza, helyesli és el fogadja. Polónyi állításai egyébként az ő politikai idegrendszerének gyengeségét és túlerőszakosságát jelentik. Amikor a társadalom minden rétege megmozdul, amikor mindenki helyzetének javulását kívánja, akkor legalább törekedjünk arra, hogy gazdasági helyzetünket erősítsük meg úgy, hogy 1917-ben a teljes önállóság terére léphessünk. (Elnök éljenzés és taps.)

Elnök: A gyorsírói feljegyzésekből értesül, hogy Kállay Lipót Lengyel Zoltánt pojácának nevezte. Ezért a kifejezésért *Kállayt rendre utasítja.*

Lengyel Zoltán személyes megtámadtatás címén szólal fel és a sértéseket visszautasítja. A gyorsírói jegyzetéből kiderült, hogy semmi olyat nem mondott, amiért őt a mentelmi bizottság elé kellene utasítani. Reméli, hogy az elnök megváltoztatja előbbi kijelentését.

Elnök: A képviselő urtól megvonom a szót! (Nagy zaj)

Kállay Lipót személyes kérdésben bocsánatot kér a Háztól, amennyiben inparlamentáris kifejezést használt volna.

Elnök a gyorsírói jegyzetéből magyarázza, hogy Lengyeltől a folyton közbeszólások miatt vontatta meg a szót.

Végül Lengyel Zoltán személyes kérdésben Apponyi beszédének rá vonatkozó részével foglalkozik. Kijelenti, hogy bukott ő már kormányt, csak hogy Apponyival együtt és bukott legutóbb is minisztert. A jelenlegi kormány bukását sem bánna, de Andrassy előtt egy ízben kijelentette, hogy a kabinetben Andrassy és Apponyi bukását nem kívánja. (Zaj balfelől)

Felkiáltások: Milyen szerény!

Erre az ülés a napirend megállapítása után délután négy órakor véget ért.

Sztrájkoló király.

A belga állapotok.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 3.

Lipót király, amint Brüsszselből táviratozók, a múlt szombaton visszautazott Párisba s összes minisztereinek meghagyta, hogy további intézkedésig *semmiféle iratot se küldjenek hozzá elintézés végett.* A királynak ez az intézkedése mindenféle magyarázatokra ad okot. Sztrájkoló királyokról ugyanis keveset tud a világhistoria. A belga király az egyetlen ezen a téren, amint egyetlen más téren is. Legalább nem volt reá eset, hogy egy uralkodó hasonló botrányokra vetemedett volna, mint most a belgák királya.

Lipót király ugyanis néhány nappal ezelőtt lépést tett a francia kormánynál az iránt, hogy *törvényes leányait megfosssa az apai örökség egy részétől,* másfelől azonban *Vaughan* bárónt és annak gyermekét a franciaországi ingatlan birtokok tulajdonosává megtegye. Lipót király már jóval ezelőtt egy megbízottját küldötte Caillaux pénzügyminiszterhez, akinek a következőket ajánlotta:

A Franciaországban levő javadalmak, mintegy százezer négyszögméter terjedelemben, továbbá a Nizza melletti kastély s az ehez tartozó mezőségek, amik összesen 8—10 millió frank értéket képviselnek, irattassanak a telekkönyvben a kongói koronauradalom nevére. A kongói koronauradalmat Belgium már régebben elismerte mint jogi személyt. A pénzügyminiszter kijelentette, hogy a kongói koronauradalmat Franciaország nem tekintheti jogi személynek s a kincstár megtagadta az átíratást.

Enek folytán a király ezeket a *javadalmakat orvosra, Thiriat dr. nevére iratta a telekkönyvben s orvosával közölte akarátát az esetre; ha meghalna. Akarata, hogy a birtokokat halála után Vaughan báró és gyermekei örököljék.* Most aztán új formát talált a király arra, hogy óhaját megvalósíthassa. A király megkérdezte a francia kormányt, hogy jóváhagyja-e egy olyan részvénytársaság megalakítását, amelynek a király átutálná összes franciaországi javadalmait.

A francia pénzügyminiszter azt felelte, hogy a kormány nem bocsátkozhatik ilyen természetű kombinációba. A királynak ezután nem volt más utja, mint a birtokot orvosra nevére meghagyani.

Bérbeadott temető.

Sírok helyén konyhakertészet.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 3.

Alig van egy esztendeje, hogy az ótemető kriptáiból és sírgödreiből kilakoltatták a halottakat, hogy a régi sírdombok helyébe pompás modern parkot létesítsen a város. A park felől azóta sok szó esett és így természetes, hogy a park csak esztendő, esetleg évtizedek után lesz meg. Ha ugyan meg lesz. Mert tudni való, hogy amiről Aradon sokat beszélnek, az előbb-utóbb tengeri kigyóvá nővi ki magát.

Az ótemetői park eszméje már most megkezdte az aradi közügyek rendes kálváriáját: a park létesítését *elhalasztják hat esztendőre.* Elhalasztják pedig olyan indokból, amelyet föltétlenül respektálni kell: a parkirozási alapnak nincs elég pénze, hogy a nagyarányú és nagy költ-

séggel járó parkirozást elvégeztessék, de az ótemető talaja különben sem alkalmas még parkirozásra.

Igen természetes, hogy a városnak sincsen annyi pénze, hogy mindaddig parlagon hevertesse a halottak hajdani pihenőhelyét, amíg a kamatláb és a pótdó leszáll. Gondoskodni kellett tehát arról, hogy a temetőt valahogyan értékesítsék. Mivel pedig éppen most aktuális kérdés a drágaság elleni intézkedések kérdése, a város elhatározta, hogy a temetőt *konyhakertészeti célokra bérbeadja,* még pedig hat esztendőre. Ezzel egyrészt a piaci drágaság némi enyhítését is elérné a város, másrészt pedig a befolyó bérjövödelmeket félre lehet tenni a hat esztendő mulva bekövetkezendő parkirozás céljaira.

Az ótemetőnek hat esztendőre való bérbeadása fölött az e havi közgyűlés fog határozni. Több mint bizonyos, hogy a közgyűlés el fogja fogadni a parkirozási bizottság, illetve a tanács javaslatát, ami annyit jelent, hogy esztendőre már kitűnő répa, zeller és petrezselyem fog teremni abban a földben, amelyben nemrég az aradi tizenhármak közül az egyik, Vécsy tábornok és a névtelen félistenek nyugodtak. Hat esztendő mulva pedig, — ha igaz, — ismét szóba kerül majd a parkirozás ügye, amelyet annak idején újból meg lehet hányni-vetni, s amelyből előreláthatólag ismét egész csinos tengeri kigyó fog majd kifejlődni.

Szatir a Baross-parkban.

A mutató ember.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 3.

A szépen gondozott, különleges növényekkel beültetett Baross-park, kedvenc sétahelye az aradi hölgyvilágnak, most, hogy beállott a növényeket pusztító tél, nem épen kellemes idillek színhelyévé lett. Fiatal serdületlen lányok sikoltozva menekültek, érett asszonyok pírulva fordultak el és mindez egy férfiert történt, aki messze túl lépte az udvariasság határát, amely nőkkel szemben még a leggorombább embert is kötelezi.

A kedvenc park immár kopasszá lett fái alatt napokon át az esztetikai érzéket megbotránkozató dolgok történtek. A faunok és szatirok kora rég letűnt, a mitológiai szörnyek a poros muzeumokba kerültek. Eltűnt a több ezer év előtti bájos világ, a faunok utódai jól táplált pénzügynökök lettek, a szatirok úkunokái pedig leginkább rosszul sikerült szatirikus viccekkel mulattatják, a kávéház tükörelakáiban, elkeseredett embertársaikat. És ha az ősi szatir vér néha fel is lobban bennök, ha inceselkedni akarnak a nimfák és vilyk utódaival, nem mennek ki a természet ölébe, hanem bennmaradnak a füstös kávéházban, mert ez így kényelmesebb, ha talán nem is olyan esztetikus.

De azért itt ott mégis csak feltámad a szunnyadó szatir vér és kikívánczik a parkok zöldjébe, ahol sokkal szebbek az idillek és a szatir rendőri ellenőrzés nélkül működhetik. A Baross-park pedig különösen alkalmas hely erre, mert az arra cirkáló őrszem a jó kabáttal ellátott embereket nem ellenőrzi, azt tehetik, amit akarnak. A legfőbb dolog a jó kabát, hogy mi van alatta, az már mellékes. Ha esetleg nincs semmi, azt a rendőr nem látja meg,

mert a szatir van olyan óvatos, hogy a rend őre előtt ne lebbentse fel köpönyegét. O ezt a titkát — roppant udvarias ugy-e? — csupán a hölgyek előtt árulja el, valószínűleg abban a hiszemben, hogy kíváncsiak rá.

Egy ilyen elegáns felső kabáttal ellátott szatir ki ánkozott ki a napokban a Baross-parkba. A kabátja alatt természetesen nem volt semmi, mert a sok ruhadarab felesleges egy szatirnál. Elrejtőzött a bokrok árnyában, így várta a nimfák és villyk utódait, hogy az ő módja szerint köszöntse őket. Ez az üdvözlés teljesen sz. t. szellemre vall: nem a kalapját emelte le, hanem hódolata jeléül — széttárta a kabátját. A hatás természetesen nem is maradt el, csak hogy a szatir által nem várt alakban jelentkezett. A villyk és nimfák ükunokái ugyanis egy cseppet sem örültek a hódolat e különös megnyilvánulásának, sőt sikoltozva, pirulva menekültek el.

— Csunya világ — óhajtott a szatir a csufos kudarcok után. — Ötezer év előtt kedvesebbek voltak a villyk és nimfák . . .

Talán igaza van, de most más világot élünk, amelyben az e fajta szatirok alaposan pórol járnak. Manapság egyszerűen feljelentik őket a rendőrségnél, amely ridegen megindítja ellenük az eljárást. És a Baross parki szatir is valószínűleg úgy fog járni, miután egy előkelő aradi polgár, nem respektálván mithológiai hajlamait, feljelentést tett a rendőrségnél, hogy a polgári leányiskolába járó leányát *alaposan megriasztotta*. Talán jönni fog még több feljelentés is, de a rendőrségnek ez az egy s elég és most keresi a szellemes szatirt, aki, ha elcsipik, alaposan *kihuzhatja a lutrit*. Ötezer év előtt talán nem huzta volna ki, mert akkor még nem volt lutri.

Caruso Aradon.

A tapintatos ridikültolvaj

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 3.

Az elegáns gazembereknek több fajtája van, amelyek közül különösen azok érdemelnek figyelmet, akik merényleteiket a nők ellen követik el. Nem az ocsmány bűntényekre gondolunk, ezuttal — ezek más fejezet alá tartoznak — hanem az elegánsan öltözött kalandroknak ama fajtájára, akik Carusótól nem az énekművészet fogásait tanulták el, hanem a majomketrec előtti allűröket. Ezek az urak egyébként rendszerint ártalmatlan emberek, leginkább jómóduak, semmítévők és gyakran a dologtalanság viszi őket arra, hogy *ezajta kézzelfogható* eredményeket éjjenek el. Ők a leg egyszerűbb fogásokkal megelégesznek, egyéb céljuk nincsen. Ez volt máig Caruso híveinek és követőinek természetrajza, ma azonban egy komplikált egyéniséggel találkozunk, amely a gyönyörködötöt a reá nézve hasznossal köti össze. Ez az ur félig a Caruso iskoláját járta, félig a hivatásos tolvajok között tanult. Fogásai ehhez mérten ugy aránylanak a majomketreci allűrökhöz, mint az egyszerű könyvelés a kettős könyveléshez. O egy személyben Carusista és ridikül tolvaj, de nincs kizárva, hogy egyéb is. Ez különben csak akkor fog kiderülni, ha az ipsét nyakon csipi a rendőrség, amire — egyelőre legalább — kevés a kilátás, miután *nyom nélkül ellillant*. Az eset részletei különben a következők:

V. E. aradi házvesetőnő tegnap este a Szent-István utcában hazafelé tartott. Az utcában kevesen jártak és ezért feltűnt neki, hogy egy elegánsan öltözött ur nyomon követi. Abban a hiszemben, hogy aszfaltbetyár, meg-

gyorsította lépteit, mire az előkelő idegen futó lépésben közeledett feléje. A megrémült asszony egy kapu alá akart menekülni, de erre nem volt már ideje, mert az elegáns külsejű ember *hátról megfogta, átölelte*, majd pedig egy hirtelen kézmozdulattal *kirántotta V. E. kezéből száza korona készpénzt tartalmazó ridikültjét*, azután pedig futásnak eredt. A megrémült asszony segítségért kiáltott, mire többen üldözőbe vették az ismeretlent, aki azonban oly fürgén futott, hogy senki sem tudta elérni.

A megkárosított asszony nyomban a rendőrségre ment, ahol az ügyeletes rendőrtisztnek jelentést tett az esetről. Még az est folyamán detektívek mentek a merénylő kiküldetésére, de eddig nem sikerült elcsipni. A rendőrség azt hiszi, hogy egyike a nótorius zseblovajoknak, akik az egész országot bekalandozzák és többkevesebb sikerrel működnek. Valószínű, hogy a tolvaj már elhagyta Aradot, de hogy merre vette utját, azt nem tudják.

A portugál forradalom.

Detronizálás előtt.

Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, december 3.

Portugáliában mind nagyobb arányokat ölt a forradalom. Már Carlos király detronizálásáról beszélnek. Legodaadóbb hívei, kik benne eddig csak a koronás főt, a koronát, a szimbolumot látták, most kezdik észrevenni az embert, és egyenként elpártolnak tőle. Egyelőre nap-nap után folynak a letartóztatások. Itt is, ott is felrobban egy-egy bomba . . . és egyszerre ki fog törni a katonai forradalom; hiszen a városi gárda is lázong már.

A portugál forradalom legújabb stádiumáról alábbi távirati értesüléseink szólnak:

Lisszabon, december 3. Az ellenzék által terjesztett azon hírekkel szemben, hogy Oportóban a regenerádók tüntetéseket rendeztek, megállapították, hogy a tegnapi és mai nap teljesen nyugodtan telt el. Az El Mundo nevű Lisszabonban megjelenő napilapot egy hónapra betiltották.

Madridból sürgönyzik: Oriási szenzációt kelt Lisszabonban az a hír, hogy a városi testőrség törzsorvosának házában hetven bombát találtak. A felfedezés annál megdöbbentőbb, mert a lisszaboni városi gárdát eddig egész Portugáliában a leglojalisabbnak tartották az összes csapatok között. A bombalelet következtében szigorú vizsgálatot indítottak és eddig több mint száz embert letartóztattak.

London-ból táviratozzák: A lisszaboni monarchikus párt folyó hónap 8-án gyűlést fog tartani, melyen arról határoznak majd, hogy a király iránti *alattvalói engedelmességet megtagadják s azt a trónörökösével szemben teljesítsék-e?*

Az indítványt valószínűleg nagy többséggel fogják elfogadni.

A monarchikus vezetők nézete szerint ez a lépés szükséges, hogy a monarchisták általános elpártolását megakadályozzák, mert a monarchisták kijelentették, hogy inkább csatlakoznak a köztársasági párt-hoz, semhogy a király iránti hűségüket megtartsák.

Hogy jövő vasárnap elejét vegyék a zavargásoknak, több száz köztársaságit letartóztattak.

A pusztuló Arad.

*

A város legérdekesebb, legpoetikusabb részéből, az Ótemetőből konyhakertészetet csinálnak. Nyoma sem marad a kis kriptáknak, hangulatos temetőrészeknek. Elpusztul egy darab régi Arad.

*

Az autobusz túlköelve rohan végig a keramitós mellskuticán. A főtéren vidáman csengetnek az elegánsan szaladó, sárgára és pirosra mázolt közúti villamoskocsik, amelyeknek a végállomásuk ott van az Óvártéren, a vashíd feljártánál. Ha az ember kinez a térről a vár felé, hatalmas kupola ötlük a szemébe: a vértanúk mauzoleuma az. Mindenfelé elevenen lüktet az élet. A külvárosok felé gyárkürtök ontják a fekete füstöt és déltájban a gyári sipok bugása jelzi a pihenőt. Mindenfelé lázas sietséggel folynak az építkezések: dolgozik a csákány, tompa zuhanással omlanak le a régi, földszintes házacskák falai és emelkednek az új palatársorok. Merész, artiztikus homlokú házak hirdetik a modern szellemet városzerte. Ez Arad — természetesen egy *clairvoyante* látomásában. Hiszünk, hogy így lesz tiz husz esztendő múlva.

Annyi bizonyos, hogy a régi Arad rohamosan pusztul. Históriai emlékü házak omlanak le a csákányok éie alatt s maholnap mi sem marad meg a régi Aradból. Ha csak a kortörténeti jelentőséget, még élő familiáknak egy-egy házhoz, egy-egy utcához fűződő kegyeletes visszaemlékezéseit tekintjük is: kár, sőt egyenesen vétek, hogy a régi, zegzugutcás, horpasz tetejű, földszintes házacskákkal gazdag utcasorokat jeltelenül tünteti el az idő. Kár, sőt vétek, hogy nem marad semmi nyoma az ósdi Aradnak, amelynek minden talpalattnyi részéből áradtak, rajzotak a *bürgerliche Stadt* emlékei.

Azt, hogy a földszintes házacskák helyén paloták nőttek ki a földből, hogy a régi városháza helyett Arad egyetlen stílusos épületében intáik a közügyeket, azt nem sajnálja senki. A természetes fejlődés magával hozza az előregedet városrészek elmulását. De azért, ahányszor az építkező rombolás csákánya egy régi aradi ház falába vág: mintha temetnének valakit, temetnének szomorú temetéssel, részvét nélkül. Egy egy arckép a legszegényebb ember után is marad, hogy megőrizze az emlékét. Csak a régi Aradnak nem maradnak emlékei. Nem gondol senki arra, hogy az új Arad a régítől örökölte minden vagyonát, amiye van: a históriai emlékeit.

Meg kell őrizni, meg kell örökíteni a régi várost. Előbb vagy utóbb ugyis eljutunk odáig, hogy felállíthatjuk a városi muzeumot, ahol legalább képben megtarthatjuk a régi Aradot. Kevés költséggel *meg lehetne festtetni* az érdekesebb városrészeket: a megbízást szívesen vállalnák az aradi festők. Ime, most eltűnik az Ótemető s utána el fognak tűnni a város más érdekes és emlékekkel gazdag részei is. Nyomtalanul, jeltelenül nem szabad eltűnniök. Ha másért nem, már csak azért is meg kell festtetni, meg kell őrizni ezeknek a helyeknek, utcáknak és házaknak a képét, hogy legyen a városnak emléke abból a korból — *mikor még nem volt községi pótadó*.

Mert azt ma már mindenki tudja Aradon, hogy ennek az időnek az emléke igazán muzeumba való.

Stillet.

A meddő politika.

Személyi torzsalkodások.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, december 3.

A kormány mindent elkövet, hogy az egyszakaszost a képviselőház elfogadja. Már kifogyott a tárgyi argumentumok kicsiny fegyvertára, most tehát Apponyi szállott sikra a javaslat érdekében. Csillagoltatta frazeológiájának ez alkalomra tartogatott lehangzatosabb jelszavait, a mame-luktábor pedig ezuttal is behódolt és sűrű tapsokkal, nagy éljenzéssel ünnepelte Apponyit.

Mindez azonban nem azt jelenti, mintha a parlamentben eredményes munka folynék. Soha meddőbb nem volt még a politikai harctér, mint most, amikor személyi torzsalkodásokba merül ki a parlament minden munkaképessége.

Wekerle letöri a horvátokat.

A képviselőház folyosóján Wekerle miniszterelnök ma délelőtt egy nagyobb társaságban a horvát kérdéssel beszélgetett és ennek folyamán érdekes kijelentéseket tett a kormány jövőjéről magatartására vonatkozólag.

A miniszterelnök kinyilatkoztatta, hogy a kormány a horvátok ilyen álmait, ha másképp nem, erőszakkal fogja szétrombolni. A kormánynak olyan eszköz van a kezében, amelyet el nem árulhat, de a mely feltétlenül alkalmas arra, hogy ezek az urak egyszerre csak arra ébredjenek, hogy nincsenek. Összehívatta a horvát tartománygyűlést, mert megakarja kísérelni az unionistákkal való együttműködést és azt, hogy Supilókat észretérítse. Ha ez nem sikerül, akkor Horvátországban egyelőre új választások következnek, de minden körülmények között letöri a horvátokat.

A beszélgetés során Wekerle panaszkodott, hogy a mai állapotok miatt dolgozni sem tud.

— A haszontalan személyes kérdések miatt, ugymond a miniszterelnök, d. e. tíz órától d. u. négyig a Házban kell lennem, akkor haza megyek. De alig van időm ebédelni, máris megjelenik Simkó, vagy egy másik Simkó és szivességet kér. Dolgoznom kellene politikai és adminisztratív reformokon, de a Simkók miatt nem tudok. Ezen az állapoton segíteni kell.

Wekerle Simkó József és több más képviselő eljárása ellen nyilatkozott, akik mindig a miniszterelnök nyomában vannak protegálásuk és egyéb magánérdekek kieszközlése ügyében.

Ugron, mint spicli.

Wekerle ma délelőtti beszéde közben a képviselőházban éles szóváltás támadt Kelemen Samu és Ugron Gábor között.

Mikor ugyanis Wekerle beszéde egy passzusánál Polónyi helyeselt, Kelemen Samu ezt jegyezte meg:

— Ebből a védelemből még baj lehet!

Ugron haragosan fordult Kelemen felé:

— A mi sorainkból nem szabad Sándor Pált támogatni!

— Én nem támogatom Sándor Pált, — vágott vissza Kelemen — de nem megyek egy kocsiban Polónyival.

Ugron megismételte:

— Mégsem járja, hogy közülünk valaki Sándor Pált támogassa.

Kelemen Samu erre kijelentette, hogy Ugronnak semmi köze ahhoz, hogy ő mit csinál.

Ugron e szavakra a következő szenzációs kijelentést tette:

— Igenis van közöm hozzá, mert nekem kötelességem, hogy a párt minden kétkulacsos tagját ellenőrizzem!

Ugron e kijelentése parlamenti körökben nagy feltűnést keltett.

A függetlenségi párt ülése.

A függetlenségi párt ma este Kossuth Ferenc elnöke alatt értekezletet tartott.

Lányi Mór az Amerikából visszavándorlókra hívja fel a kormány és az értekezlet figyelmét. Rámutat az amerikai nagy pénzügyi válságra, amelynek következtében a magyar munkások kénytelenek hazatérni. Ez a visszavándorlás azonban csak akkor lehet üdvös, ha a munkások itt elegendő munkát találnak.

Kossuth Ferenc kijelenti, hogy a kérdés első sorban a belügyminiszter hatáskörébe tartozik, de annyit mondhat, hogy a kormány minden intézkedést megtesz. Ő a saját tárcájába tartozó munkálatra vonatkozólag elrendelte, hogy az építés alatt álló vasutvonalaknál első sorban ezeket a visszavándorló munkásokat alkalmazzák.

Thaly Kálmán úgy tudja, hogy Andrássy belügyminiszter utasította az összes törvényhatóságokat, hogy a vármegei, városi utak és egyéb munkálatok végzéséhez mindenekelőtt az Amerikából visszatérő munkásokat szerződtessék.

Kmety Károly bejelenti, hogy interpellációt nyújt be a belügyminiszterhez a külföldi állampolgároknak belföldi egyesületekben és népgyűléseken való szereplése és agitációja tárgyában.

Gadl Gaszton, a lengyeltóti kerület újból megválasztott képviselője beszámol a választás alatt szerzett tapasztalatairól és felhívja a kormány figyelmét arra, hogy a só ára négy fillérrel emelkedett, ami a szegényebb néposztály körében nagy nyugtalanságot keltett. Javaslata a következő:

Az értekezlet felhívja a kereskedelemügyi minisztert, hogy hasson oda a pénzügyminiszternél a só árának a népkivánsága szerint újból való leszállítására.

Visontai Soma szóvá teszi a horvátoknak a külföldiekkel való konspirációját. Kérdi a belügy- és az igazságügyminisztert, hogy az ügyészség és a közbiztonsági közegek útján gondoskodik-e arról, hogy kellő tájékozódást nyerjünk a magyar állam ellen folyó ezen rettenetes aknamunkáról.

Az értekezlet ezután véget ért.

TANÜGY.

(—) Pályázat. Arad szab. kir. város községi iskoláihoz rendszeresített tornatanítói állás, vagy a menyiben es áthelyezéssel töltenék be, egy osztályvezető rendes tanítói állás, illetve esetleg fokozatos előléptetés következtén megüresedő egy III. lk csoportba tartozó osztályt nem vezető rendes tanítói állás betöltése végett ezen pályázat hirdettetik. A tornatanító, illetve osztályvezető tanítói állással 1400 korona évi alapfizetés, 500 korona évi lakáspénz, vagy esetleg természetbeni lakás, az osztályt nem vezető tanítói állással pedig városunk közönségétől 1000 korona évi alapfizetés, az államtól

fizetés kiegészítés címen nyerendő évi 200 korona, 240 korona évi lakáspénz és mindegyik állással a szabályzatunkban előírt ötödéves korptólékok vannak egybekapcsolva. Az itt említett javadalmazás fejében köteles az alkalmazandó tornatanító a polgári fiúiskola eddigi és ezután felállítandó összes osztályaiban a tornászot, valamint az iskolaszék által megjelölendő elemi osztályokban a testgyakorlással kapcsolatos teendőket az utasításban előírt heti óraszám keretén belül ellátni és teljesíteni, illetve az osztálytanító az összes tantárgyakat a tanterv szerint előadni, az újonnan megválasztandó osztályt nem vezető tanító pedig a részére szabályzatilag előírt teendőket végezni. Felhívtnak ennél fogva a tornatanításra külön képesítéssel bíró azon tornatanítók és más okleveles tanítók, kik ezen állások valamelyikét elnyerni óhajtják, hogy keresztlevelükkel, képesítő oklevelükkel gyakorlati működésüket feltűntető bizonyítványukkal és magyar honosságukat igazoló okmányukkal felszerelt és kellő bélyeggel ellátott kérvényüket f. évi december hó 21-éig bezárólag Arad szab. kir. város községi iskolaszékéhez címezve beküldjék. Az iskolaszék elnöksége.

A turf áldozata

A kellemes külső.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, december 3

Hogy a totalizátor mily pusztítást végbe, kiáltó példa rá Byla József budapesti magánhivatalnoknak az esete, akit ma a budapesti büntetőtörvényszék sikkasztásért vont kérdőre. Az intelligens ifju magánhivatalnok volt egy gyárban, melynek tulajdonosa, Fantó Emil dr. is — mellesleg mondva — minap szökött Amerikába, nagy összeggel károsítva meg a hitelezőit. Byla igazi típusa a budapesti „sportfiu“-nak. Amint ott áll a bíróság előtt, bő kalábriai köpenyben és fehér kamással a lábain, úgy fest, mintha csak az imént jött volna a turfról. Csak éppen le van törve, leri az arcáról, hogy sok pénzt vesztett s mint annyi bajtársa, nem is a magáét.

A törvényszék sorompól elé azért került Byla, mert 5000 koronát sikkasztott a gardájától. Megkérdezi Jamniczky elnök:

— Miért kellett önnek a turfra járni?

— Már iskolásfiu koromban kezdtem s megszoktam.

— Milyen idő: volt akkor?

— 13 éves.

— És akkor is játszott, ha nem volt pénze?

— Szereztem akárhonnán. Gyermekevélm óta sohasem tudtam attól az érzéstől szabadulni, hogy csak a játék révén boldogulhatok.

Az elnök szemére vetette a vádlottnak, hogy tanult ember, aki állásában becsülettel élve, amugy is boldogulhatott volna.

— Csakhogy — szól a vádlott — mindig nehezen kaptam állást.

Elnök: Talán nem is nézett utána épp a játékszenvedélye miatt?

— Oh igen, de nem akceptáltak a „külsőm“ miatt.

— Már miért nem?

— Méltóztatassék reám nézni: egy kissé nagy az orrom! (Dörültség.)

— Csak nem akarja ezt a szerencsétlensége okának feltüntetni?

— Pedig úgy van. A lapokban mindig „kellemes külsejű fiatalembert“ keresnek. Ha jelentkeztem, rendszerint ezzel a kérdéssel fogadtak: „No hallja, magának kellemes külseje van!“ (Viharos dörültség.)

A bizonyítás véget érven, dr. Nagy Béla királyi alügyész hangsúlyozta, hogy jogpolitikai érdek az annyira elharapódzott turf-sikkasztókat súlyosan büntetni. Ez volt a bíróság nézete is, mert Byla Józsefet 1 évi börtönnel sújtotta.

Színházi levél.

Avarffy Géza darabja.

Arad, december 3.

Benne vagyunk a maróni korszak kellő közepében és a keleti expressz vonat gyorsaságával vonulnak fel a színházi szenzációk. A korzók számát alaposan csökkentette az udvariati ternométer, amely ellenlábasa a borban uszó gyöngynek: következetesen lefelé száll és tucatszámra termeli az érett paprikához hasonló orrokat. Az apró, finom lábához szokott aszfalt bánatos, mint egy ici pici özvegy és mintha szomorubban pislognának a gáz- és az ivlámpák is. De annál jobban ujjonganak a zsölyék, a különböző rendű és rangú páholyok, amelyek nem panaszkodhatnak az egyedüllét miatt, megostromolják őket, mint egy kacér szép asszonyt, de sajnos, talán kevesebb sikerrel, mert egy-egy zsölyére legfeljebb egy ember juthat, a páholyok pedig — Gonda számítása szerint — legfeljebb tízenként színházlátogatóra vannak berendezve. A múlt héten *Josette kisasszony*, ma *Aida*, csütörtökön a *Varázskeringő*, holnap, szerdán egy szenzációs vendégfel lépés: a *Zikó Irma* asszonyé, csupa érdekesség, amelyeknek hatását Gonda birodalma, a pénztár bizonyíthatja leginkább. A holnapi vendégfellépés pláne „zene nélküli” lesz, ami köznyelven annyit jelent, hogy még a zenekar helyét is kiadták és *Tilger* karmester a zsinórpadláson fog dirigálni. Valóságos művészeti forradalom tört ki egy-egy picurka helyért, ugyanarra, hogy a pénztár személyzete Uchatius ágyukkal és nyiltéri nyilatkozatokkal kénytelen védekezni a vehemens támadások ellen. A főpénztáros e siralmas helyzet folytán ma azzal az ötletes kérelemmel fordult az igazgatósághoz, hogy tekintettel a vigasztalan állapotra, alakítsa át az egész földszintet és az összes páholyokat jegypénztárakká, mert különben nem lesz képes feladatának magaslatára emelkedni és a vízművek megváltási összegével egyenlő: vagyis 1.238.000 főből álló jegyet vásárolni szándékozó közönségnek eleget tenni.

Leszámítva a leszámítandókat, tényleg ilyen sivár a színház helyzete, de ami ezután következik, az még sokkal kellemetlenebb. Az ország legkitünőbb műsor-összeállítója: *Szendrey Mihály* ugyanis beszerezte az összes világszenzációkat, így például *Henry Bernstein Kerülő ut* című idegizgató drámáját és ehhez hasonló műveket, sőt, mi több, egy olyan érdekessége van, ami óriási feltűnést fog kelteni még a legelőkelőbb aradi habituék körében is. *Szendrey* ezt a szenzációs érdekességet a legnagyobb titokban készítette elő, mint minden óvatos direktor és hosszú ideig nem volt hajlandó nyilatkozni sem a darab címe, sem szerzőjének kiléte felől. Egyik munkatársunknak azonban mégis sikerült nyitját találni az érdekes titoknak és így abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy eláruljuk, miszerint e rendkívül érdekes darab helyi szerző műve, még pedig városunk egyik köztisztviselőjében álló polgáránál: *Avarffy Gézáé*, akinek első darabját oly nagy sikerrel adták. Az ő agilis működésének köszönhetjük az automobiljárat létesítését, a hegyaljai motoros megalapítását és számos más üdvös alkotást és így természetesen, hogy a közönség ezen legújabb művét is érdeklődéssel fogja fogadni, annál is inkább, mert *Avarffy Géza* ifjabb korában színésznek készült és hivatottságáról gyönyörű tenorhangjával számtalanszor bizonyosságot tett. Különösen frenetikus hatást keltett szép hajlékony hangja a múlt évben, amikor az egyik közgyűlésen az ő vezetésével énekeltek el a városatyák a Himnuszt. *Avarffy* iskolázott hangja tuicsengte az összes hangokat, bizonyossággal annak, hogy ha véletlenül nem születik vagyonos embernek, számottevő tenorista lehetett volna, annál is inkább, mert a színügyekben alaposan tájékozott van és ezért a színügyi bizottság kibővítésekor valószínűleg őt is be fogja választani a törvényhatósági bizottság.

Ilyen körülmények között természetes, hogy *Avarffy Géza* darabja általános kíváncsiságot kelt nem csak tisztelői és barátai, hanem a nagy közönség körében is, amely hálásan méltányolja az autbuszjárat és a hegyaljai motoros létesítése körüli érdemeit. Tagadhatatlan, hogy különösen az automobil omnibusz behozata körül hátra lehet vele szemben kötelezve a város közönsége, amely már régen panaszkodott alkalmas közlekedési eszköz hiánya miatt. *Avarffy* a múlt közgyűlésen egy újabb indítványt tett a Kossuth-szobor elhelyezése ügyében és noha a városszabályozási bizottság indítványát mellőzte, bizonyos, hogy darabja iránt, amelynek tárgyát egyelőre nem ismerjük, városszerte nagy lesz az érdeklődés. A darab címe hiteles értesülésünk szerint:

A puszták királya.

Tartalmáról többféle verzió kering. *Avarffy* darabját állítólag a városi életből merítette és alakjai között több ismert aradi uriember szerepel. Am ennek a verzióknak ellentmond az a körülmény, hogy a darab címe *A puszták királya*. A cím után valószínűbb, hogy a darab *Avarffy* valamelyik pusztáján játszik, noha ez sem bizonyos, mert a cím egy királyról szól, már pedig a pusztán nincsenek királyok. De nincs kizárva az sem, hogy a cím csak egy szimbólum és a darab a nyomasztó torony alatti viszonyokat szatirizálja. Ez talán még a legvalószínűbb, mert közigazgatási viszonyainkat kevesen ismerik olyan jól, mint *Avarffy Géza*, aki állandóan megjelenik a közgyűléseken és a szakbizottságok ülésein. A darab tárgyáról a fenti variációkon kívül még számos más verzió kering, amelyeknek hitelessége azonban ellenőrizhetetlen. A valóság csak az előadás napján fog kiderülni, miért is bizonyára nagy lesz az érdeklődés, a — színházi körök véleménye szerint — nagyon sikerült darab iránt. A zenekari üléseket ez alkalomra, sajnos, nem lehet kiadni, miután a darabnak zenéje is lesz, amelyet *Zerkovitz* Rudolf, a hegyaljai motoros vasut agilis, fiatal direktora fog megírni.

A darab érdemes szerzője már régebben felkérte *Zerkovitz*ot, aki természetesen a legnagyobb készséggel és örömmel vállalkozott arra a hálás feladatra, hogy *Avarffy* darabját megzenésítse, csupán arra kérte *Avarffy*t, hogy várjon egy ideig, miután számos látogatást kell tennie és így hosszabb ideig nem ér rá. A darab érdemes szerzője készséggel adta meg a terminust, amely a napokban lejárt, de *Zerkovitz*nak időközben számos hivatalos dolga akadt, miért is sajnálattal bár, de lemondott a megbízásról. *Avarffy* azonban, miután már megállapodott *Zerkovitz* személyében, nem akart más zeneszerzőhöz folyamodni, miért is újabb haladékot adott *Zerkovitz*nak, aki természetesen a legnagyobb örömmel vette tudomásul, hogy *Avarffy* az ő személyéhez ragaszkodik. Ilyen körülmények között — hacsak *Zerkovitz* időközben újabb hivatalos munkát nem talál — bizonyára meg fogja írni a zenét és a premier előreláthatólag februárban lesz.

Tekintettel a színház iránt általánosan megnyilvánuló érdeklődésre, az igazgatóság bizonyára helyt ad a főpénztáros kérelmének és legalább két pénztárt létesít, már azért is, mert januárban és februárban *Molnár* Ferenc, *Henry Bernstein*, *Octave Mirbaeu* és *Avarffy Géza* darabjai kerülnek sorra.

— nyi.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szerda: Az államtitkár ur, vigjáték. Lippichné Zikó Irma vendégfellépésével. (Bérlet B.)
Csütörtök: *Josette kisasszony* a feleségem, vigjáték. (Bérlet C.)
Péntek: *Varázskeringő*, operette. Bemutató előadás. (Bérlet A.)
Szombat: *Varázskeringő*, operette. (Bérlet B.)

* *L. Zikó Irma* vendégfellépte. A holnapi színházi est különös érdeklődésre tarthat számot, mert az aradi társaságnak egy igen rokonszenves hölgytagja, *L. Zikó Irma* urnő lép fel, mint vendég. Ez lesz legelső színpadi próbálkozása a *Bisson* vigjátékában, az *Allamtitkár ur* ban egy igen hálás szerepet, *Suzannet* játssza. A vendégművész már a múlt héten szerepelt egy alkalommal a nyilvánosság előtt: az *Uránia* színház megnyitásán egy prólógot adott elő igen bijosan és közvetlenül s akkori sikerei után léve valószínű, hogy holnap is ki fogja érdemelni a közönség teljes elismerését. Az érdekes bemutatkozásnak a drámai társulat legjobb erői szolgálnak körűl: a címszerepet *Szendrey* játssza és foglalkoztatva vannak még kivülről a darabban *Várnay*, *Delly*, *Horti*, *Faludy*, *Szilágyi* Barta, *Kőrössi* Juci, *Benkőné* és *Kulcsár*.

* A színház legközelebbi ujdonságai. December hó igen mozgalmasnak ígérkezik a színház életében. Igen érdekes ujdonságok kerülnek bemutatásra s ezek közül legelső helyen említjük meg *Puccini* legújabb operáját, a *Pillangó kisasszonyt*, melyet már az egész világ zeneértő közönsége elismeréssel és csodálattal honorált. A dalmű címszerepét a színház opera primadonája, *Wlassák* Vilma éneklé, míg a vezető férfiszerep *Ferrari* kezében lesz. A szenzációs ujdonságból már javában folynak a próbák s a premiért valószínűleg karácsony táján tartják meg.

A színház drámai ujdonságai is mind olyan darabok, amelyek az idei szezonban kerültek bemutatásra és nagy sikert arattak. A *Rabenstein Bersabé*, *Wildenbruch* Ernő drámája, a régi történelmi színjátszás nagy hagyományait eleveníti föl s romantikájával, hatalmas drámai cselekményével mindenképpen figyelemreméltó érdekes alkotás. — A másik színmű, amely december hó folyamán szintén bemutatásra kerül, egy eredeti magyar darab, *A hálás utókor*, *Lengyel* Menyhértnek, a tehetséges fiatal írónak első komoly színpadi munkája, mely a budapesti Nemzeti Színházban nagy sikert aratott a ma is állandóan műsoron van.

Visszavándorlók tragédiája.

A vagonhiány miatt.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, december 3.

Vagy ezer visszavándorló magyar munkás, köztük asszonyok és gyermekek is, két nap óta a legrémesebb helyzetben nyomorognak — idegenben, az oderbergi állomáson. Két nap előtt érkezett oda egy kétezerhatszáz főnyi visszavándorló transzport s a vagonhiány miatt csak ezret lehetett a hazája felé továbbítani, ezren ottrekedtek, télvíz idején, hajlék és fűtés és elegendő élelem nélkül. A legfantasztikusabb és legmeghatóbb látványt nyújtják az oderbergi állomásépület szerencsétlen kvartélyosai, akik a kényelmetlen, szűk, füstös állomás ketrecekben holtrafáradva, elcsigázva a tengertől, a föltartóztatástól kétségbeesve, egymás hegyén-hátán gubbasztanak a padokon és a padlón és egymás testéhez tapadva, melegednek... Két napja nyomorognak és jajveszékelnek ott férfiak, asszonyok, gyermekek és eddig semmi eredményes intézkedés nem történt arra nézve, hogy a szerencsétlenek visszaillesztésére elegendő vasúti kocsi legyen. Rettenetes és vétkes hanyagság szülhetett csak ilyen lehetetlen helyzetet. Állatokhoz nem méltó ez a kétnapos élet, amelyet a boldogtalan visz-

szavándorlók folytatnak. Akik esztendőök óta sávárognak a hazájuk után, már a határon ilyen szerencsétlenségbe és nyomorba jutnak.

Az oderbergi jelentés a következőkben mondja el a visszavándorlók tragikus sorsát:

Az itteni vasutállomáson két nap óta példátlan jelenetek mennek végbe. Sok ezer ausztriai és magyarországi visszavándorló érkezett ide Amerikából és nem férnek el az állomás épületeiben. Ellepték a várótermeket és a folyosók minden zugát, de így is százával ta nyúznak a dermesztő hidegben a lépcsőkön és az állomás előtt az utcán. Nincs elegendő inséglakás, amely fölvegye a visszavándorlókat, akik el vannak csigázva és tömegesen összebujnak, hogy egymást melegessék testükkel. Féltő, hogy járvány fog kiütni.

Növeli a bajt az a körülmény, hogy a kassa—oderbergi vasut nem rendelkezik elegendő kocsiival és nem képes a temérdek embert elszállítani. Kétezerhatszáz visszavándorló közül egyelőre csak 1600 embert vitt el innen három különvonat, ezer visszavándorló már 18 órája vár az indulásra. A különvonatokat az inségesek valósággal megostromolták. Az oderbergi rendőrség nem bírta a tömeggel és a csendőrség is segítségére jött. A két utóbbi napon már annyira türelmetlenkedtek a visszavándorlók, hogy az állomáson minden berobogó vonatot megröhantak és a vasuti hivatalnokokat fenyegették. A csendőrségnek nagy munkájába került az elégedetlenkedő tömeget féken tartani. Holnap és holnapután a Main és a Kronprinz Wilhelm gőzöskön sok ezer visszavándorló fog érkezni, akik valamennyien Oderbergbe jönnek és ha nem sikerül azokat gyorsan elszállítani, akkor nagy baj lehet belőle.

A boldog Polónyi.

Az eredményes ellenzékieskedés.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, december 3.

Polónyi Géza ezidőszereint egyik legboldogabb embere Magyarországnak. Sikerült félig-meddig ártalmatlanná tennie két terhelő tanut, akik a nagy pörben ellene voltak volna. Most már, miután sikerült kirevolvereznie ellenzéki eskedésével a reá nézve kedvező ígéretet, most idejét látja, hogy ismét visszatérjen a kormány-párt kebelébe, ahonnan előreláthatólag majd csak a nagy pör tárgyalása előtt fog ismét kiugrani, hogy a kormányt megint rákényszerítse valami „szelíd nyomásra”.

Budapestről távirat'ozzák:

Polónyi Géza holnap a képviselőházban valamilyen címen fel fog szólalni és kijelenti, hogy most visszavonul és előkészíti az utját annak, hogy a függetlenségi párttal ismét egy táborban dolgozhassék.

Polónyi Géza panaszára, a tegnap késő este véget ért tárgyaláson, tudvalevőleg elítélték Heltai Ferencet tizennégy napi fogházra, Komlós Ágostont pedig 60 korona pénzbüntetésre. Ma már a kora délelőtti órákban megjelent Polónyi az alkotmány-utcai törvényházban s egyenesen az ügyészség vezetőjének, Sélley Barnabásnak a hivatalszobája felé tartott. Néhány perc múlva a palotába érkezett Czárán István budapesti királyi főügyész is. A két látogatás közt minden valószínűség szerint valami összefüggés van. Polónyi igen jókedvűnek látszott s csak ennyit mondott:

— De a tizennégy napot, amit Heltai kaptam, keveslem. Fő azonban, hogy elégtételt kaptam.

Lengyel Zoltán egy hírlapról előtt a perről így nyilatkozott:

— Soha nem kíváaok nagyobb erkölcsi és ügyvédi sikert. Hogy a két vádlottat elítélik, ezt mindenki előre tudta. Magyarországon egy volt miniszter, még ha olyan cégéres gonosztevő is, mint Polónyi, mindig van olyan erő, hogy a bizonyítható igazságot elnyomja. Kettős célt akart elérni Polónyi a per tárgyalásával. Először kiakarta tekerni a nyakát a Duna gőzhajózási társaságra vonatkozó és az esküdszéki tárgyaláson már magában elegendő bizonyítási anyagnak és előzetes kísérletet akart erre a vádpontira nézve provokálni. Másodszor pedig a tanúk ellen szerzett ítélettel meg akart elégedni, hogy azután kijelenthesse, hogy a többi per most már egészségi állapotára való tekintettel nem folytathatja.

A maga részéről kijelenti, hogy teljes erővel fog Polónyi ezen törekvései ellen küzdeni és igyekszik elérni azt, hogy a nagy összekötetésekkel és sok cimborával rendelkező furfangos, gonosz embert a közélet színteréről kipusztítsa.

Heltai Ferenc, a per egyik elítélte ezeket mondotta:

— Az ítéletről való véleményem nem illeti a nyilvánosságot. Egyébként szilárdul meggyököződve Polónyi bűnösségéről és teljes mértékben fentartom mindazt, amit róla a bíróság előtt is mondtam.

Szerencsétlenség a csucsi kőbányában.

Végzetes dinamitrobbanás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 3.

Nagyhalmági tudósítónk borzalmas szerencsétlenségről számol be. A csucsi állami kőbányában tegnap délután négy órakor a bánya egyik részében nagymennyiségű dinamit robbant fel. A katasztrófának eddig egy halottja és több sebesültje van. Részletel a következők:

Tegnap délután a kőbánya baloldali részén több munkás fejtette a köveket. Kotok Ádám kőfejtő egy hatalmas sziklán dolgozott és mikor látta, hogy sehogysem tud a nehéz munkával boldogulni, robbantani akart. Fel is szólította a vele együtt dolgozó munkásokat, hogy legyenek segítségére a robbantásnál. A munkások a felszólításra abba hagyták a munkájukat, hogy Kotokaak segítsenek. Nagynehezen sikerült is nekik a sziklába egy mély lyukat fúrni és ott a dinamitot elhelyezni.

A kanócot is elhelyezték, mikor Kotok Adám figyelmeztette társait, hogy jó lesz már elszaladni, mert meggyújtja a kanócot. Ezek azonban megvárják, míg Kotok meggyújtotta a kanócot és vele együtt kezdtek szaladni. Alig telt el azonban egy pár lépést, amikor hatalmas dördülés rázta meg a levegőt és nagy robajjal aláomlott az óriási sziklatömeg, amely maga alá temette a négy munkást és a távolabb dolgozó társait is. A robbanás oly erős volt, hogy Csucz község házeit óriási módon megrongálta. Az ablakok betörték és némely gyengén épített ház össze is omlott.

Óriási pánik keletkezett a robbanás után a faluban és a kőbányában. Az emberek fejüket vesztve rohantak a katasztrófa színhelyére, ahol nem láttak egyebet, mint egy óriási kötömeget. A kötömegek alól rémesen hangzott az eltemetett emberek segélykiáltása és fájdalmas nyöszörgése. Az emberek az első pillanatban nem tudták mihez kezdeni. A hangok után

mentek és sikerült is óriási munkával Krejszik Toma és Szida Mihályt megmenteni a kötömegek alól.

— A munkások nagyon súlyos sérülést szenvedtek, úgy, hogy életbenmaradásukhoz kevés remény van. Kimentettek még több embert, akik csak könnyebb horzsolást szenvedtek. Már éppen távozni akartak a szerencsétlenség színhelyéről, amikor észrevették, hogy Kotok hiányzik. Tüvé tettek mindent, hallgatóztak, hogy nem-e hallanak hangokat, vagy nyöszörgést, de a kutatás eredménytelen maradt. Végre azonban, egy halomkő eltakarítása után, ráakadtak Kotok tetemére. A holttest szörnyű módon meg volt csonkítva, a feje összezúzva, lábai és kezei össze voltak törve. Munkástársai és a falu népe megilletődve vitték a faluba a holttestet.

Az aradi ügyészségnek is jelentést tettek az esetről, ahonnan utasították Lovich Gyula nagyhalmági főszolgabíró, hogy indítsa meg a vizsgálatot és állapítsa meg, hogy mi okozta a katasztrófát.

HIREK.

Polónyi visszatér.

Teljes lesz a függetlenségi tábor: visszatér Polónyi. Ezt a hírt a kormánynak legalább is vegyes érzelmekkel illenek fogadni, mert Polónyi támogatása nem jelent erkölcsi nyereséget. Akik azonban figyelemmel kísérték ennek a nagystilű kalandornak angolnyszerű siklásait a politika zavaros vizein, azoknak okvetlenül arra kell gondolniok, hogy Polónyi frontváltztatásai nem történhetek ok és cél nélkül. Ha párhuzamot vonunk a Lengyel-Hajdu per, a Heltai és Komlós-féle bűnügy, továbbá Polónyinak parlamenti szereplése között, kétségtelenül konstatálnunk kell, hogy a pörök és a frondörködés között összefüggés van.

A Hajdu-per tárgyalása előtt Polónyi erősen ellenzéki szellemű beszédet mondott és harcot hirdetett a pénzügyi bizottságban a kiegyezési javaslat ellen. De alig ért véget a Hajdu-per, alig itélték el Hajdut, Polónyi lecsendesedett és eléggülten elhallgatott. Amint a Heltai és Komlós perben tárgyalási határnapot tűzött ki a bíróság, Polónyi, a vén intrikus — állítólag a felemelt kvóta miatt — kilépett a függetlenségi pártból és hadat üzent a kormánynak. Most az első fórum előtt ez a per is befejezést nyert, reá nézve nem remélt kedvező eredménnyel. És Polónyi hálás, Polónyi nem akar adós maradni, és mint maga mondja, egyengeti a függetlenségi pártba való visszatérésének utját.

A magyar független bíróságnak távol kellene állania a politikától és ime a bíróság kétrendbeli ítélete jelentős politikai eseményt idéz elő: Polónyi visszatér a függetlenségi pártba. A párt pedig, ez a magzatjaféltő anya, örömmel fogadja megtért gyermekét.

Feltűnő, nagyon feltűnő ez a két frontváltztatás és ez a két ítélet. Ugyilátszik, félnek Polónyitól. Félnek tőle és ez a magyarázata annak, hogy az exminiszter a kormány mellének szegezett revolverrel, az ellenzékeske-

dés revolverével két kedvező ítélet tudott kiszorítani a független magyar bíróságból.

Es ez a legszomorubb dokumentuma a mai közállapotoknak. Ha már a bíróság függetlenségébe vetett hit is meginog a politika miatt: vajjon miben lehet még hinni ezután?

Talán a Wekerle ígéreteiben?

— **A város pere.** A törvényszék, mint előre jeleztük, a vízművek zár alá helyezése ügyében csak a felek meghallgatása után fog határozni. A bíróság holnapra tűzte ki a tárgyalást, amelyen a város részéről *Jegessy Károly* dr. alügyész, a részvénytársaság képviselőjében *Mandl Vilmos* dr. jelennek meg és elfogják terjeszteni a két fél véleményét.

— **Változások a kereskedelemügyi minisztériumban.** Beavatott forrás szerint a kereskedelemügyi minisztériumban legközelebb több változás várható. Szó van róla, hogy *Márk Károly* miniszteri tanácsos, a vasuti és hajózási főfelügyelőség főnöke és helyettese, *Söpkéz Sándor* miniszteri tanácsos legközelebb nyugalomba vonulnak. *Söpkéz Sándor* miniszteri tanácsosi címet fog kapni és műgyetemi tanár lesz. A vasuti és hajózási főfelügyelőség élére még nem találtak alkalmas embert, a legsűrűbben emlegetett jelölt *Tolnay Kornél*, államvasuti üzletvezető.

— **Gennari megszökött.** *Budapesti* tudósítónk jelenti: *Gennari József* vívómester, akit család miatt vád alá helyeztek, mert az ismeretes *Eránosz* ügyben spiritizta szeánszai révén gyanus pénzügyi machinációkat folytatott, néhány vívókard és több ezer korona adósság hátrahagyásával megszökött a fővárosból. *Gennari* vívóterme Budapesten, lakása pedig Gödöllőn volt és itt állandóan detektívek ügyeltek rá. A bíróságtól engedélyt kapott, hogy Kölnbe mehessen, onnét azonban minden valószínűség szerint Amerikába szökött.

— **Az új rendőr-segédtsízt.** *Károlyi Gyula* gróf főispán valószínűleg holnap nevezi ki az új rendőr-segédtsízt. Az állásra a városi hivatalnokok közül *Babits Ferenc*, *Boros Károly*, *Feneschán János*, *Kováts Gáza*, *Nyáry László* és *Szabó József* pályáztak. Kivülök még több olyan pályázó is van, akik nincsenek városi szolgálatban, sőt nem is aradiak. Bizonyos, hogy a főispán az öt városi hivatalnok közül nevezi ki az új segédtsízt. miután a méltányosság úgy kívánja, hogy első sorban azokat léptessék elő, akik a város szolgálatában állanak.

— **Házasság.** *Exner Mihály* újbányai állami iskolai tanító tegnap oltárhoz vezette *Wittenberger János* glogováci igazgató tanítónak bájos és nagyműveltségű leányát, *Idát*.

— **Érdekes házarverés** Néhány hónap előtt nagy megdöbbenéssel hallották *Czermann József* hitelezője, hogy a tekintélyes és vagyonosnak gondolt ácsmester Amerikába szökött. Azt hitték, hogy minden pénzük, mivel nekik *Czermann* tartozott, odaveszett. Ekkor értesítette még két társa nevében *Weil Alajos* bádógosmester a hitelezőket, hogy *Czermann* levélben közölte vele, *Pöhm János* vaskereskedővel és *Sebessy Ferenc* asztalosmesterrel, hogy összes ingóságait és ingatlanait árverezték el és az árverésen befolyt összegből törlesszék az adósságait, melyek miatt kényszerült Amerikába szököni. Az ingatlanok, melyeket *Czermann* hátrahagyott, egy ház a *Mikes Kelemen* utcában, egy ház az *Ilona* u'cában és még egy kisebb ház. A házakon nagy bankteher volt. *Czermann*

házai közül elsőnek a *Mikes Kelemen*-utcában lévő árverezték el tegnap délután. Árverezők csak igen csekély számmal voltak és attól lehetett tartani, hogy a háznak talán nem is akadt vevője. Végre *Weil Alajos* bádógosmester, *Czermann József* egyik hitelezője vette meg a házat, a kikiáltási áron jóval alul. A vételárból csak igen csekély része került meg az adósságnak.

— **Nagy vasuti szerencsétlenség.** Londonból jelentik: *Porth* állomás mellett (Wales) tegnap este egy tehervonat összeütközött egy személyvonattal. 31 személy megsebesült.

— **Angyalcsinálás Berzován.** A berzovai csendőrség borzalmas büntények egész sorozatára jött rá. Megtudta, hogy a községben van egy csomó asszony, aki magzatelhajtással foglalkozik és így bünbeesett leányok szegényéből szerez magának jövedelmet. Az eset részletei a következők: A berzovai csendőrőrs bizalmas értesítést kapott arról, hogy *Gheba Tódor* 18 éves Zsófia nevű leánya szerelme gyümölcsét bűnös uton megsemmisítette. *Bagosi Ferenc* csendőrőrsparancsnok erre titokban megkezdte a nyomozást, amely meglepő eredménnyel járt. A csendőrség bizonyítékokat szerzett, amelyeknek súlya alatt pénteken megkezdte a letartóztatásokat. Bekísérték a leány anyját, aki az angyalcsinálásnál aktív szerepet játszott és a tetteseket, akik a műtétet végrehajtották. Az asszonyok: *Battyán Mária*, *Muntyán Léna*, *Bundó Zsófia* és *Schmidt Katalin*, előbb tagadtak, de azután, amikor többször ellentmondásba keveredtek egymással, mindent bevallottak. A leány a gyermek hollétéről azt mondta, hogy magzatát rongyokba burkolva a *Marosba* dobta. A csendőrség a letartóztatottakat továbbra is őrizet alatt tartja.

— **Az indiszkrét dróttalan táviró.** *Zürich*-ből jelentik: Az itteni katonai hatóság kísérleteket végzett a drótnélküli táviróval, amennyiben egyik csucsól a másikra áttelegrafáltak. Az egyik állomáson azonban a jeleket felvevő tiszték nagy meglepetésére, a szemközti hegy-csucsról várt válasz helyett Londonból és Pétervárról jövő távirókat kaptak, amelyekben a német császár egészsége állapota felel érdeklődnek. Így derült ki a véletlen folytán, hogy a drótnélküli táviró titkok továbbítására nem alkalmas.

* **Urania színház.** Szerdán kerül bemutatásra az új műsor, melyen érdekesül érdekesebb mozgóképek szerepelnek. Az új műsornak elsőrangú szenzációja is van, amennyiben egy Magyarországon eddig még be nem mutatott képet, egy oroszánvadászatot mutatnak be, és a képhez magyarul előadást tartanak. Egy izgalmas oroszánvadászat minden veszélyével, még a képen is nagy hatásra számíthat. Ez a kép óriási költséggel külön felvétel céljából rendezett vadászaton készült és a világ egyik legsikerültebb mozgóképe. A műsor minden egyes száma nagy érdeklődésre tarthat számot. Csütörtökön *Hamburg* gyönyörű képei kerülnek előadásra.

— **Úszó automobill.** Egy Párisban készült gépkocsit vittek Newyorkba, amelyet rögtön kipróbáltak. Ezen félig kocsis, félig csónakszerű alkotmány úgy a szárazon, mint a vizen szabályosan és könnyen mozog és minden előkészület nélkül lehet egyik vagy másik helyen használni. Neve „Waterland” és a napokban megtett próbautak megmutatták, hogy szegény nem hoz nevére, midőn könnyen és akadály nélkül átusztta a Hudson Rivert. Az alkotmány 30 láb hosszú, 6 láb széles és 3 láb mély. A kerekek fából készültek és vékony acélsodronyok tartják össze. A hajólapátok pedig őnt

vényből vannak készítve és négy szárnynyal dolgoznak. Az utazás délután 1 óra 30 perckor kezdődött a Broadwayn lévő automobilgyárból. A különös automobil a feltaláló vezetése alatt 2 óra 30 perckor a Hudsonhoz ért, ahol a vízbe hajtva azt szép csendesen átusztta és ugyanazon uton az 50 ik utcába tért vissza. A kísérlet kitűnően sikerült.

— **Titokzatos kéjgyilkosság.** Brüsszelből táviratozzák: Tegnap óta eltűnt egy *Bellot Anna* nevű hatéves leányka. Ma reggel megtalálták holttestét egy elhagyatott mezőrészen, egy fa-telep közelében. A holttestet *Van Snick* munkás találta meg, de nem tett arról jelentést a rendőrségen. Véletlenül járt arra egy rendőr, aki szintén ráakadt a gyermekre s akkor hallotta, hogy már egy munkás is látta azt. Ezáltal *Van Snick* magára vonta a gyanút és a rendőrségre kísérték. Mikor kérdezték tőle, hogy mért nem tett jelentést, azt felelte, hogy erre nem is gondolt. Ezáltal méginkább megerősödött a gyanú, hogy ő követett el kéjgyilkosságot a gyermekén. Később azonban kiderült, hogy nem ő a tettes. Ugyanis a kisleányra bátyja ügyelt. Ezt egy ur úgy távolította el, hogy elküldte szivarért s azalatt megölte a gyermeket. A fiut szembesítették *Snick*-kel s ekkor kitűnt, hogy nem az volt a gyilkos. Erre elbocsátották. Későbbi jelentés szerint tegnap este egy ember egy kocsmában csomagot hagyott hátra azzal a kéréssel, hogy tegyék el a számára. Mikor ma a csomagot kinyitották, találtak benne egy vérrrel bezennyezett elegáns bundát, egy fekete öltözet ruhát, fekete kalapot és egy pár cipőt. Ebből következtetnek arra, hogy a csomag a kéjgyilkosól származik, továbbá arra is következtetnek, hogy az a jobb osztályhoz tartozik. A rendőrség állítólag már nyomában van az elvetemült embernek.

— **Zátonyra jutott hajó.** Halifaxból (Uj-Skócia) jelentik: A *Mount Temple* nevű Kanada Pacific gőzös erős vihar következtében Uj Skócia egyik szigete mellett zátonyra jutott. A 600 utas, akiket a hajó szállított, egy kis szigetre menekült, ahol a nagy viharban 18 órát töltöttek élelem és fűdél nélkül. Minthogy a hajó mentőcsónakjával tönkrementek, az utasokat a kis szigetről egy 200 méteres kötél és egy kosár segítségével szállították partra.

— **Fegyencek szökése.** Rómából írják: Vakmerő módon szökött meg a minap a novi ligurei fegyházból tizenöt rab. Az egyik ór, *Boccardo Paolo* észrevette reggel, hogy az első cella ajtaja ki van emelve a sarkából. Nyomban bement a cellába s egy rab helyett négyet talált ott. Éppen tanácskoztak s amikor megpillantották az őrt, hirtelen közrefogták s mielőtt felocsudhatott volna a meglepetéséből, egy vászondarabbal betömtek a száját, majd leteperték a földre és a kezétől kiragadt kulcsomóval több ütést mértek a fejére. Veszedelemes helyzetében az az ötlet támadt, hogy halottnak tette magát, neho, y csakugyan megölik. Mozdulatlanul, lélekzetét visszazorítva nyult végig a cella padozatán s támadól azt hiték, hogy valóban meghalt. Az egyik fegyenc meg is tapogatta az ütéseit s odaszólt a társainak:

— **Kivertük belőle a lelket.** Az őrt ezután betaszították a cella egyik sarkába s egy lepedőt dobtak rá. A kulcsaival gyorsan kinyitogatták ekkor a többi cellát s néhány pillanat múlva valamennyi rab ott volt a folyosón. Rövid tanácskozás után elhatározták, hogy az ablakon át fognak megszököni. A holt-nak hitt ór jól hallotta minden szavukat. A tanácskozás után lepedőket sedortak össze, az egyik üres iroda ablakán át leereszkedtek a néptelen utcára és megszöktek. Az ór, habár súlyosan meg volt sebesülve, nagynehezen ki-

mászott a cellából és segítségért kezdett li-abálni. Mire azonban összeszaladtak az örök, a szőkevények már messze jártak és máig sem akadtak a nyomukra.

— A kitérdelés. Ennek a történetnek a hőse a Babus a Babus egy hároméves kislány, akinek egyik legfőbb szenvedélye, hogy állandóan és német professzorokat megszegyenítő következetességgel lyukasra térdepli a harisnyáit. Ennek a szenvedélynek a következményeit csak azok tudják kellőképpen értékelni, akik gyermekkorukban, az üde és rózsaszínű gyermekkorban végigszenvedték a lyukas harisnyák, a mamai szigor és a sarokbaállítás gyötrelmeit. A Babus mamája a minap rémülettel vette észre, hogy a kislány harisnyája megint lyukas. Ezuttal azonban — véletlenül — nem a térdén, hanem a sarkán mutatott egy elég tekintélyes folytonossági hiányt. A fiatal mama a helyzethez illő szigorú arcot öltött s a lyukas harisnyára mutatva, szigorúan támadt a kislányra:

— Már megint lyukas a harisnyád? Te haszontalan! . . .

A kislány szelíden, szepegve:

— Pedig ott igazán nem is térdeltem. Bizonyisten . . .

— Gyikosság tévedésből. Ósebes községben Trufás Juon parasztagdának két fia éjjel a pincét őrizte, ahol nagy mennyiségű almát raktároznak el. Éjjel tájban az egyik fia arra ébredt, hogy valaki a pince ajtaját feszegeti. Hirtelen baltájához kapott és a vélt tolvajt teljes erővel főbe vágta. Ez egy hang nélkül holtan a földre zuhant. Mikor a fiu kiáltásaira szülei lámpával elősiettek, a halotiban rémülten kisebbik fiúra ismerték, aki bátyját megakarta tréfálni, hogy az ő örködése ellenére is tud almát lopni a pincéből. A testvérgyilkos fiut a csendőrség letartóztatta.

— Jótékonyosság. A ségai iskolai tanulók könyhája javára a Remény-kör ma öt koronát küldött be az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalába. Az adományt rendeltetési helyére juttatjuk.

— Halálos szénegázmérgezés. Budapesti tudósítónk jelenti: Hoffmeister Róza 42 éves magánzónó, aki már 20 év óta vadházasságban él Kecskeméthy Zsigmond zenészszel, aki jelenleg a Maxim-mulatóban játszik, tegnap este költözött be a Német-utca 57. számú házba, ahol hónapos szobát béreltek. Az asszony tegnap este Lovászine névű takarítónőjével rendbe hozatta a kályhát, amelybe befűtött. Hoffmeister Róza lefeküdt és elaludt. Amikor Kecskeméthy reggel nyolc órakor hazajött és az ajtót felzárta, a szobából fojtó füst tödult ki. Az asszony az ágyon feküdt élettelenül. A házban rendőrszoba van, onnan rendőrök jöttek, akik értesítették a mentőket és a VIII. ker. kapitányságot. A mentők Hoffmeister Rózát halva találták. A VIII. kerületi kapitányság részéről Császár Pál rendőrfogalmazó jött ki a helyszíni nére, aki a hulla elszállítását elrendelte.

— Változás a telefonsorsóban. A következő értesítést kaptuk: Felkérem a távbeszélő előfizetőket, hogy a névsorban „a” betű alatt a 7. oldalon: „289. Aradi villamossági r. t. nappali inspekcója Szabó Albert üvegkereskedő” bejegyzést „440. Aradi villamossági r. t. nappali inspekcója Koch Dániel műszerész” névre javítani és a 22. oldalon Szabó Albert névénél az „Aradi villamtelep nappali inspekcója szavakat törölni és ezeket a 14. oldalon Koch Dániel műszerész neve után beírni. Széll Ernő postafelügyelő.

— Embervér pénzért. Ötven dollárt ajánl fel mr. Trulock Montclairból annak, akinek van egy kis felesleges vére és hajlandó abból a

megfelelő operáció után bizonyos mennyiséget az ő vérszegénységben színlődő s már már halálközeli felesége testébe átömlesztetni. Bármely egészséges férfi, vagy nő jelentkezhetik, az 50 dollárt nem is csekkben, hanem készpénzben kapja meg. Az orvosok szerint ez még az egyedi mód, amelyen meg lehet menteni a vérszegény Trulockét a haláltól az életnek. Az asszony már évek óta vérszegénységben szenved s ennek következtében két év előtt az egyik karját le kellett operálni, mert elhalt. Szeptember óta nem tudta elhagyni az ágyat a szerencsétlen asszony. A férje hajlandónak nyilatkozott arra, hogy belőle csapolják át a kellő mennyiségű vért a feleségébe, amde az orvosok megvizsgálták a férj véréit s nem találták alkalmasnak erre a célra. E után határozta el magát mr. Trulock, hogy hirdetést tesz közzé és 50 dol ért fizet annak, aki odaadja véréit a jelzett célra. Trulock egy képrámagyárban manager s kilenc éve él házasságban a feleségével; a házasságának egy kis fiu a gyümölcse.

— Magyar név. A belügyminiszter rendeleti uton megengedte Mayer Ottó vasúti hivatalnok aradi lakosnak saját, valamint László és Imre nevű gyermekei családi nevének „Major”-ra való átváltoztatását.

— Birtokceere. Az aradi kir. törvényszék telekkönyvében az elmúlt héten a következő tulajdonjogi változásokat jegyezték fel: Illin Mária eladja az aradi 6371. sz. tjkvben Sága Koszoru-utca 4-b. sz. házat 1000 koronáért Argyelán Juon és neje Mark Milkának. — Az aradi első takarékpénztár eladja az aradi 758. sz. tjkvben felvett Andrassy-tér 8. sz. házat 120.000 koronáért Andrányi Károlynak. — Gyerman Sebők és gyermekei eladják az aradi 2997. sz. tjkvben felvett Orovi-utca 17. sz. házat 806 koronáért Ifj. Szanda Ferencnek. — Özv. Bogoczán Jánosné Pain Katalin eladja az aradi 2868. sz. tjkvben felvett névtelen u'ca 4. sz. házat 1080 koronáért Gyerman Sebők és gyermekeinek. — Grósz Mózesné eladja az aradi 6105. sz. tjkvben felvett Knézych Károly-utca 1. sz. házat 12400 koronáért Stern Ábrahámné Róth Herminának.

— Rovarper. bolhák, legyek, poloskák, sváboi ellen leghatásosabb Vojtek és Weisznál. 201

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, december 3.

Kínalat és vételkedv gyöngge. Elkelt 15.000 métermáza tartott áron. Amerika 1 olcsóbb. Az árak 50 kilónként számírva:

	Déli sárlat	3 órai sárlat
Buza áprillisa . . .	13.21—3.22	13.18—13.19
Zab áprillisa . . .	8.68—8.69	8.63—8.64
Róza áprillisa . . .	12.48—12.49	12.42—12.43
Tengeri májusra . . .	7.59—7.60	7.59—7.60

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	636 75
Magyar hitelrészvény	752 75
Osztrák-magyar államvasúti részvény	675 50
Déli vasut	153 50
Városi villamosvasúti részvény	283 50
Közuti vasut részvény	545 50

— Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület december hó 8 án d. e. 1/2 10 órakor az egyesületi székház tanácsstermben tartja VII. igazgató választmányi gyűlését, amelynek tárgyszorátán a következő érdekesebb pontok szerepelnek: Előki jelentés az egyesület működéséről. A földmivélsügyi miniszter Arad sz. kir. város vásárrendtartási szabályrendelete tárgyában véleményes jelentést kér és eladó takarmánykészletek összeírására és bejelentésére hívja fel az egyesületet. Az alispán véleményét kér az élelmiszerek drágaságának ellen-

súlyozása céljából teendő intézkedésekre nézve. A földmivélsügyi miniszter tudja, hogy a múlt évi házipari tanfolyamokra kiutalt 1500, valamint a közgyűlési sorsiaték céljaira kiutalt 800 korona államsegély felhasználására vonatkozó elszámolást jóváhagyólag tudomásul vette. Ugyanaz a pécskai téli gazdasági tanfolyam költségeire 1200 korona, az idei házipari tanfolyamokra 1500 korona, népies előadásokra pedig 1300 korona államsegélyt engedélyez. Ugyanaz tudja, hogy a pécskai téli gazdasági iskolánál felmerült kiadások fedezésére újabb segélyt nem engedélyezhet. A nagyváradi állattenyésztési ker. felügyelőség értesít, hogy f. évi december hó 1-től kezdődőleg Arad székhelyvel új állattenyésztési felügyelői kerület lett szervezve s Arad vármegye ezen új kerületbe osztotta be. Esetleges indítványok.

— Aradi baromfitenyésztő sikere. A budapesti nemzetközi baromfikiallításról közölt hírnökbe tévedés csuszott be. A kiállítás első díját ugyanis nem Ternyei Ferenc borosjenői birtokos, hanem Ternyei Árpád aradi máv. ellenőr nyerte meg éves, sárga orpington kakasával és éves, fehér orpington tyukjaival. A díjnyertes baromfiakat mindjárt megakarták vásárolni és pedig a kakast 220 koronáért, a tyukok darabját 100—100 koronáért, de a kiállító — tekintettel arra, hogy telepének kiválóságához szükséges, hogy a legkitűnőbb tenyészállatok meg legyenek, — a vásárba nem ment bele.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Kács. Ötletes versek: kár, hogy egyrésztük vastagabban csurgatja a pikantériát, mint amennyire a jó izlés megengedi, más részük kevésbé érdekes eseményre vonatkozik. Az egyiket, — hogy a szép szónál hatásosabb eszközzel buzdítsuk erre a „műfajra”, ezen a helyen közreadjuk:

Esti levél.

Levelet irt Zsolt, az esti, Szépet Nevezék meg tárlaton a Képet. A kép felett ott legyen az Ara, Katalógust vigye el a Fránya.

Művész ember minálunk a Hugó, Szép asszonynak édes titkot Sugó. A fényképek nála névre Szólnak, Figyelmebe ajánlom ezt Zsoltnak.

Megkövetem Öt is Hugo Mester, Fogadjon szót nékem most az Egyszer. A szép leány ma már ugy se Csoda, Hozományát írja tehát Oda.

Sz. I. építész. (Arad.) Sajnáljuk, de kívánságának nem tehetünk eleget, mert elvünk, hogy más lap közleményeit nem cáfolgatjuk. Minden lap maga közli azokat a helyreigazításokat, melyek tévesen megírt hirtelre vonatkoznak. A mi feladatunk nem lehet az, hogy mi igazítsuk helyre a más tévedéseit. Tessék egyenesen az illető újsághoz fordulni.

Sz. Z.-né. (Borossebes.) Közölni fogjuk.

BRAUN MIKSA

A Magyar Szent Korona Országai Vasutas Szövetségének SZÁLLÍTÓJA Szolid szabott árak!

Férfi és gyermekruha áruháza

ARAD,

Szabadság-tér 20., Gr. Nádasdy-palota.

Telefon szám 577.

Külföld

mértékosztály.

Szolid szabott árak.

Uj-aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, december 3.

Még a múlt héten úgy látszott, hogy az időjárás jó hatással volt a vetések fejlődésére, újabban az ország több helyéről panasz érkezik, hirtelen hideg és fagy ellen.

A gabonaüzlet, számoiva a körülménnyel, szilárd irányzatot követ, az árak ugyan nem emelkedtek a rossz hírekkel egy arányban.

Elkelt a mai piacon:

1500 mm. buza 12:30.

1000 mm. tengeri 6:60.

Névtelen jegyzés:

Rozs 10.—.

Zab 7:50.

Árpa 7:30.

Az árak koronában 50 kilogrammonként értendők.

Nemzeti Színház.

B) bérlet. B) bérlet

Szerdán, 1907. évi december hó 4-én:

LIPPICHNÉ-ZIKÓ ILMA mint vendég:

Az államtitkár úr.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Bisson.

SZEMÉLYEK:

De l'Maare	Szendrei M.	Pingouin	Kolcsár L.
Bouquet	Várnai Jenő.	Mariolléné	Szilágyi B.
Lambertin	Dei Lajos.	Gilberte	Körössi Juci.
Lardilac	Horti Sándor.	Susanne	Zikó Ilka.
Bünel, szolgál	Faludi K.	Adél	Benkóné P.

Kezdete este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

Szerdai műsor:

1. A szélhámosnő. 2. Fiatal birkozók. 3. Egy fürdőkád élményeiből. 4. Az apa bűne. 5. Megcsalva. 6. Aki díjat nyert. 7. Chrisantenum. 8. Az oroszánvadászat. (Felolvasással.)

Előadás kezdete 5 $\frac{1}{2}$, 7 és 8 $\frac{1}{2}$ órakor.

VÁROS ÉS MEGYE.

Aradváros közgyűlése.

— A tárgysorozat. —

Sorrendje az Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1907. évi december hó 11-én délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak: 1. Polgármester november havi jelentése. 2. A magyar királyi belügyminiszter határozata a tizedik gyógyszerár felállítására ügyében. 3. A magyar királyi vallás- és közoktatásügyi miniszter intézkvénye a dr. Remetey Fülöp Károly által tett 1000 korona alapítvány tárgyában. 4. A magyar királyi belügyminiszter leirata, amelyvel a város által tervezett kölcsönt jóvá nem hagyja, hanem az italmérési kártalanítási kötvénynek beváltását engedélyezi. 5. A tanácsnak előterjesztése az automobil omnibusz üzembe helyezése céljaira szükséges tartalék alkatrészeknek megrendelése iránt. 6. A tanács előterjesztése Dániel Miklós behajthatlan csatornázási magánkölcsonének a szennyvíz alap tartalékból leendő megtérítése tárgyában. 7. A parkbizottságnak javaslata az ó-tető parkirozásának ezidőszerinti elhalasztása iránt, ezzel kapcsolatban Heim János táj. kertésznek ajánlata a parkirozás részlete tárgyában. 8. A tisztúgyészség betérjeszté a Róth Testvérekkel, papírneműek szál

litása iránt, kötött szerződést jóváhagyás végett. 9. A tanács betérjeszté a szemétkotrású jog bérbeadása iránt megtartott árverési jegyzőkönyvet, az eredmény jóváhagyása végett. 10. A városi tisztviselőknek drágasági pótlék iránti kérvényük. 11. Arad szab. kir. város központi választmányának jelentése az 1908. évre érvényes képviselő választási névjegyzék bemutatása tárgyában. 12. Polgármester előterjesztése a közigazgatási bizottságból kilépő tagok helyének betöltése iránt. 13. Polgármester jelentése Balcsó Antal mérnöki hivatali segédtséget ellen lefolytatott fegyelmi ügyről. 14. Polgármester jelentése Török Lajos segédtséget ellen lefolytatott fegyelmi ügyről. 15. Bökényi Aristid fogalmazó jelentése a törvényben előírt elméleti képzettségnek megszerzése tárgyában.

IDEGENEK ARADON.

— December 3. —

Fehér Kereszt-szálloda. Gracser Gusztáv bank-hivatalnok Erzsébetváros. — Hámori Adolf mérnök Budapest. — Kenderesy Károly birtokos és családja Igló. — Forster Adolf gyáros Bécs. — Vadász Sándor igazgató és neje Budapest. — Kormos Adolf vendéglős és neje Zám. — Halle Ernő ügyvédjelölt Karánsebes. — Sugár Róbert főkönyvelő Delta. — Monti Sándor igazgató Trieszt. — Mándel Márton bérlő Zombolya. — Kármán János tisztviselő Kiskikinda. — Kardos Béláné igazgató neje és leánya Nagyszében. — Friedman Bertalan gazdálkodó Pozsony. — Bauer Odön tisztviselő Nagyzombor. — Fabini Ede igazgató Szombathely. — Rauch László bérlő Szeged. — Vidor Imre bérlő Szeged. — Deiméter Dezső mérnök Fehértemplom. — Schaulich Béla és neje Zágráb. — Frankfurter Simon kereskedő Zágráb. — Varga Vilmos titkár Török Kanizsa. — Erdélyi Péter főellenőr Nagyvárad. — Schwarcz Mihály utazó Budapest. — Halász Ferenc utazó Budapest. — Salamon Sámuel utazó Budapest. — Veisz M. Miksa utazó Budapest. — Gergely Alfréd utazó Budapest. — Kolozs Károly utazó Budapest. — Grünvald Aladár utazó Budapest. — Deutsch H. utazó Budapest. — Benedek Ede utazó Budapest. — Kueks Adolf utazó Bécs. — Hoffman H. utazó Pécs. — Kahane Adolf utazó Berlin. — Fau Vilmos utazó Fiume

Központi-szálloda. Ebern Károly miniszteri tanácsos Budapest. — Resovsky Viktor mérnök szakiskolai tanár Budapest. — Vukulesku Titus szolgabíró Ternova. — Popovits Ottó főerdész Hátszeg. — Bodnár Richárd erdőmester Déva. — Lehár Gyula m. kir. erdősz. Marosillye. — Herzl Bernát vaggongyárigazgató Budapest. — Hirschl Mátyás igazgató Budapest. — Scheer Edéné bérlő és családja Körösbánya. — Koczó Sándor mérnök Budapest. — Herskovits Ignác fakereskedő Budapest. — Naszay Rezső gyárhivatalnok Nagylak. — Hajdu Lajos hivatalnok Pankota. — Steiner Adolf nagykereskedő Cegléd. — Brand Lajos gyárhivatalnok Hatvan. — Klein Lajos gyárhivatalnok Hatvan. — Valentin Antal magánhivatalnok Bécs. — Berkovits Herman kereskedő Brád. — Lövy Herman ügynök Bodrog-Keresztur. — Kosztka Emil hivatalnok és neje Muskotály. — Martonosy Marcel magánzó Szentés. — Bodroghy Péter birtokos Szatmár. — Altman Mór utazó Budapest. — Révész József utazó Bécs. — Grau Károly utazó Bécs. — Weintraub Nándor utazó Bécs. — Kostina László utazó Prága. — Braun Miksa utazó Budapest. — Herzfeld Zsigmond utazó Budapest. — Goldberger Fülöp utazó Budapest. — Kalmár Géza utazó Budapest. — Kovács Aladár utazó Budapest. — Edgar József utazó Budapest. — Lalinak Márton utazó Budapest. — Faludi Sándor utazó Budapest. — Awastler Dávid utazó Bécs. — Modry Ottokár utazó Budweis. — Litnaszky Zoltán utazó Budapest. — Müller Miksa utazó Bécs.

Vass-szálloda. Zimmerman Róbert tanuló Szt. Anna. — Maté Fülöp kereskedő M. Bogaán. — Drescher I. szobrász Temesvár. — Duschán H. utazó Szeged. — Löwenbach Jónás utazó Bécs. —

Sütő Elemér birtokos Birta. — Weisz Ignác utazó Budapest. — Schwartz Simon utazó Budapest. — Strausz Vilmos utazó Budapest. — Fuchs Jakab utazó Szolnok. — Hacsik Pál vendéglős Zimony. — Fodor Béla utazó Szeged. — Kohn Mór utazó Szeged. — Szécsényi Olivér birtokos Szécsény.

NYILTTER.

Schukri
szőnyeg-
kereskedő
Aradra

érkezett és a Zrínyi-utcában
nyitotta meg

kereskedését.

Csak 8 napig marad itt és készletét méltányos **olcsó árak** mellett adja el. Igen finom szőnyegek: Szmirna 70—80 frt, Afgan 140 frt, Taistán 65 frt, Kürtistan 50 frt, valódi török 25 frt. Valamint más árakban, igen olcsóért adatnak el. Számos látogatást kérek.

2836

A Bőr- és Lithion-tartalmú

Salvatorforrás

Kitűnő sikerrel használhatók
vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmánál és köszvénynél, az élel-
betegségnél, az emésztési és léleg-
zései szervek hurutjainál.

Húgyhajtó hatása!

Vasmentes! Kényesen emészthető!
Teljesen tiszta!

Kapható minden gyógyszerboltban vagy a
Sanyo-Lippói Salvatorforrás Vállalatnál
Budapest, V. Rudólyrtpart 2.

1108

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város részére 1908. évben szükséges bádagos árú szállításának elvállalása iránt folyó évi december hó 5-én d. e. 10 órakor árlejtés tart. Kikiáltási ár: Árjegyzék szerint.

Bánatpénzül leteendő 200 korona készpénzben vagy elfogadható értékpapírokban a városi pénztárban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezárta az árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz letételére vonatkozó pénztári jegy mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeinek 1907. évi november hó 25-én tartott üléséből.

Kiadta:

Zubor Andor, s. k.
aljegyző.

Leichner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17.

Aradvárosi és megyei telefon 475. szám.

Néhány napig

maradék

elárusítás!

Öltöny szöveteket

leszállított árban

773

árusitunk.

Nagy megtakarítás!

Szolid kiszolgálás!

Értesítés.

Van szerencsém az érdekelt közönség becses tudomására hozni, hogy:

gyorok—ménesi szőlőgazdaságomban

a következők jönnek eladás alá:

Fehér ujbó 1907.	15 hordó; igen erős, zamatos; — egyben vagy hordónként.
Fehér ó-bor 1906.	6 hordó kitünő zamatu; — egyben vagy hordónként.
Fehér ó-bor 1904.	4 hordó rendkívül finom, nehéz zamatos peccenyebor — (szemelt) előkelőbb vendéglők részére üvegelésre különösen alkalmas.
Veres ó-bor 1904.	5 hordó, igen finom erős (szemelt) vészegényeknek, vagy előkelőbb vendéglők részére, üvegelésre különösen alkalmas.
Kötött fás-oltvány gyökerez	Ca 15.000 drb szép, dus-gyökézzel, jó forradással, szokvány-minőségben (mustos, mézes, furmint, fehér bakator kadarka.)
Gyökerez Riparia (portalis)	Ca 10.000 drb fajtiszta, szép, dus-gyökézzel. Kisebb tételekben.
Sima Riparia (portalis)	Ca 220.000 drb I. rendű fajtiszta, szokvány szerint vágva. Kisebb tételekben is.
Sima Riparia (portalis)	120.000 drb II. rendű, (szokványnál vékonyabb) de szokvány szerint vágva, fajtiszta; — gyökereztetésre kitünően alkalmas.

Az érdeklődőket tisztelettel kérem, hogy megtekintés, avagy információk végett szőlőkezelőm, **Mutyi Pálnál Gyorokon**, avagy nálam üzleti cégemnél jelentkezni sziveskedjenek.

Vojtek Alajos

szőlőhírtokos (Vojtek és Weisz-cég beltagja)
Aradon.

2854

Lábizzadás, hónaljizzadás

ellen meglepő jó hatású szer a Hajós-féle

általános hintőpor,

szárit, — szagtalanít.

Ára egy doboznak 70 fillér.

318

Tyúkszemétől

mindenké meg szabadul a világhírű törvényesen védett Hajós-féle

ANAGALLIN

használata által. — Ára egy üvegnek 70 fillér.

„NEVER“

amerikai gummikülönlegesség, a képzelhető legjobb óvszer. 6 db egy eredeti fémdobozban 2 kor.

Poloskák kiirtására legjobb szer a Phenolsav.

Ára egy üvegnek 70 fill.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában
Arad, Andrássy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Figyelemre méltó!

A vásárló közönség szives tájékoztására hozom, hogy megkezdődött a nagy

karácsonyi szövet vásár,

mely tart f. év december 31-ig. Az általános és kedvezőtlen viszonyok folytán az őszi és téli áru raktár nagy részben vissza maradt.

Mintán nagy súlyt helyezek arra, hogy téli áruim még ez évben eladassanak, már mostan kezdem olcsón árusítani és így különösen néhány cikket sorolok fel, melyek nagy alkalmi vételek a mai rendkívüli drágasággal szemben:

Dupla-széles posztók minden színben, métere most 75 fillér, 120 cm. széles angol mintájú szövetek, igen jó minőség méterje 1 korona. **Mosó delainek** még néhány vég van raktáron, méterje 60 fillér; **gyapju delainek** remek színekben, friss szállitmány, méterje 1.50 kor. **Blouse kelmék**, barchetek, flanellek minden színben legnagyobb és izléses választékban, olcsó szabott árak mellett.

Tessék üzletemet felkeresni, meg fog győződni arról, hogy ruhaszövet szükségletét nálam kitünően veheti meg. **Karácsonyi ajándékoknak legalkalmasabbak** a következő cikkek: Szörme boák 3 kor., 4.50 kor., és egészen nagy 7 korona. Igen szép szörme-karmantyuk (muffok) 3.50 kor. darabja. **Jó meleg keztük 25 krajcár párja**, minden színben. Maradékok blousoknak 1 kor., 1.50 kor. 2 kor. és 3 kor. darabja. Berliner sálók 95 krtól feljebb minden árban.

Készpénz vásárlásnál 5% pénztári engerményt nyujtok!

Kirakataim megtekintését mindenkinek ajánlom, mielőtt szükségletét beszerezné; meggyőződik, miszerint áruim minden versenyt kizárnak.

Szolid, figyelmes és pontos kiszolgálásról előre is biztosítom vevőimet. Számos támogatást kér

2782

Kiváló tisztelettel

HOFFMANN SÁNDOR

Arad, színház-épület.

Telefon szám 10.

Telefon szám 10.

APRÓ HIRDETESEK.**Hallgatás is válasz,**

de nem arany. Külömben egy sem vágyódik aranyra az, ki előtt gyémánt fénylik. 2856

Rongált dobozu levélpapírokat

minden elfogadható árban kiárusít **Ingyusz I. és Fia** könyvkereskedése Arad. 361

Fleischmann Zsófia

szülész nő Massóuse, lakását november hó 1-től Vörösmarthy-utca 3. szám alá helyezte át. 2599

Uj könyvek

50-90%-os alkalmi áreszállítással, mely 1908. február 1-ig marad érvényben. Kizárólag jó művek. Árjegyzék ingyen. **Kerpel Izsó** könyvkereskedése Arad. 1921

Egy jó menetű

szatócs üzlet, dohány és italmérséssel egybekötve, családi okok miatt azonnal átadó. Cim a kiadóban. 2808

Vágóhid-utca 1. számú

házban négy szép hizott sertés eladó. 2860

Utazó

fűszer és gyarmatár szakmából, ki Erdély és Délmagyarországban be van vezetve, január elsejére állást óhajtana változtatni. Szíves megkeresések Arad „Posterestante” kéretnek. 2857

Szőlőoltványok.

Fajtiszta riparia portalis alanyon oltott, elsőrendű, duggyökéretű bor- és csemegefajta 2690

fás-oltványokat

bármely mennyiségben szállít

HÁMORY GAZDASÁG

szőlőoltvány-telepe Arad.

Bővebb felvilágosítással és árajánlattal szívesen szolgál

Deák Ferenc-utca 3. szám alatt.

Telefon 229.

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy **Aradon, Salacz-utca 3. sz. a.** egy a mai kor igényeinek mindenben megfelelő

vésnöki műtermet

nyitottam.

Raktáron tartok:

réz-, ruggyanta-bélyegzőket, számozó gépeket, keletbelyegzőket, dombornyomó sajtókat, sablonokat és mindenféle bélyegző-festéket (Durabell-festék minden színben.)

Készíték:

monogramokat, cimereket, egyleti és sport-jelvényeket, zászló-szegeket, írás vésést és minden e szakmába vágó munkát 2749

jutányos árak mellett.

Tisztelettel

Schubauer J.

vésnök.

655-1907. gsz.

Hirdetmény.

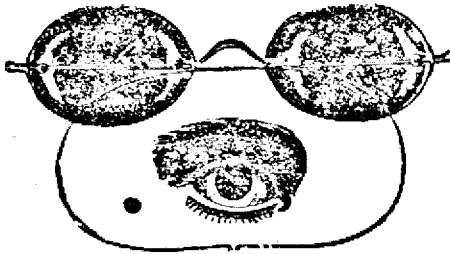
Fenti szám alatt meghirdetett papír és írószerszerzésére vonatkozó folyó hó 5-ikére kitűzött árlejtés, mint tévesen közzétett, megtartatni nem fog.

Arad, 1907. évi december hó 2-án. A gazdasági szék.

Elsőrendű látszerész üzlet.**DICK SAMU**

órák és látszerész

Arad Andrassy-tér és Weitzer János-utca sarkán

Elad és javít mindennemű órákat két évi jótállás mellett a legolcsóbb árakon. Raktáron tart mindennemű színházi látszereseket a legkülönbözőbb kiállításban, legfinomabb lorgnettek, orrcsüptetők és szemüvegek arany ezüst, nickel és tekenősbéka csont keretekben, legjobb üvegekkel.

• Nagy raktár sűrűségi fokmérőkben, bor, must és szesz részére, továbbá mindenféle hőmérők, mindennemű kivitelben. 2413

Szemüvegek és orrcsüptetők orvosi rendelet szerint azonnal készíttetnek.

Azonnali belépésre keresek

1 szépírásu, szolid, szorgalmas

könyvelőt,

vagy

könyvelőnőt.

Előnyben részesülnek azok, kik már nagyobb fűszerüzletben vagy legalább szesznagykereskedésben huzamosabb ideig működött és esetleg a román nyelvet érti

Ugyanott **gyakorolt pénztárosnő azonnali belépésre felvétetik**, a ki a román nyelvet szintén érti.

Déva, 1907. évi december 2-án.

Steiner Ferenc,

2858

nagykereskedő.

242 TELEFON 242

Villanycsengő

javitásokat

villanyvilágítási

bevezetéseket szakszerűen eszközöl 2843

Kalmár József
Arad, Salacz-utca 2.

Több mint 25 év óta elismert legolcsóbb bevásárlási forrás!

Kilényi C. és Társa

divat, kézmű, rövidaru és fehérnemű üzlete

a „kék golyóhoz”

Arad, József főherceg ut II. szám

(Karolina-utca sarkán.)

Nagyon olcsó árban árusítanak: vásznak, divatszövetek, blous selyem, barchetek, trikó ingek és nadrágok, sapkák, koztyúk, harisnyák, cipők, gyermek-ruhák, női és férfi ingek, nyakkendők, ágyterítők, paplanok, esőernyők, stb. 2552

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására adni, hogy a mai naptól kezdődőleg, az eddig **Benkő és Pfeil** cég alatt fennállott

lakatos műhelyt

Andrassy-tér 9. szám alatt

a saját nevem alatt egyedül vezetem tovább.

Elvállalok minden e szakmába vágó mulakatos munkákat, sirkerítések készítését, mérleg készítését és javítását, pénzszekrények javítását pontosan és gyorsan a legolcsóbb árak mellett.

Kérem a n. é. közönség szíves támogatását. Tisztelettel 2591

Benkő József.**Uj cipész-üzlet!**

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy

Batthyány-utca 32. szám alatt

egy a mai kor igényeinek megfelelő

cipész-üzletet

nyitottam, hol úgy a rendelések, mint kész munkák a legjobb minőségű anyagból, a legdivatosabban készülnek.

Ugyszintén a javítások pontosan és azonnal készíttetnek.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve, tisztelettel 2124

Márton György,

cipész.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a szegények házában lakó férfiak ruha szükségletének beszerzése iránt folyó évi december hó 5-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: 1272 korona.

Ajánlatba kizárólag hazai iparcikkek hozhatók.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapírokban a városi pénztárban.

Az árlejtésen részt lehet venni csak írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezárta a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1907. évi november hó 25-én tartott üléséből.

Kiadta:

Zubor Andor, s. k. aljegyző.

Diamant Ferenc

villanyvilágítás, telefon és csengő berendező

Atzél Péter utca 2.,

a minház főbejáratával szemben. Buhus-udvarban.

Csillárok és lámpák

gáz és villanyra.

Az aradi gázyárban leégetett

valódi Auerek raktára.

(Orbja 60 III.)

Üveghegyerek, ornyók, tulipánok, villanykörtek, lámpa szerek és szerelési anyagok legjobb minőségben legolcsóbban kaphatók. 262

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a tűzoltók, szolgaszemélyzet és szegényházi egyének részére 1908. évben szükséges fehérneműk, lepedők, téli és nyári női ruhák stb. szállítása iránt folyó évi december hó 5-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: 2969 kor. 50 fil.

Ajánlatba kizárólag hazai iparcikkek hozhatók.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapírokban a városi pénztárban.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezárta az árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz letételére vonatkozó pénztári jegy mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági széke 1907. évi november hó 25-én tartott üléséből.

Kiadta:

Zubor Andor, s. k.

aljegyző.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a szolgaszemélyzet a rendőrök, toronyőrök és tűzoltók ruháinak szükséglete iránt folyó évi december hó 5-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: 12024 korona 10 fillér.

Ajánlatba kizárólag hazai iparcikkek hozhatók.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapírokban a városi pénztárban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezárta a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz letételére vonatkozó pénztári jegy mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági széke 1907. évi november hó 25-én tartott üléséből.

Kiadta:

Zubor Andor, s. k.

aljegyző.